

کنگره بین‌المللی قرآن و علوم انسانی

فعالیت‌های میان رشته‌ای

قرآن و علوم انسانی

فعالیت های میان رشته ای قرآن و علوم (مراکز، پایگاه ها، مجلات و تفاسیر میان رشته ای)

مشخصات کتاب

سرشناسه:کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی (نخستین : 1396)

International Congress on the Quran and Humanities (1th : 2017)

عنوان و نام پدیدآور:فعالیت های میان رشته ای قرآن و علوم (مراکز، پایگاه ها، مجلات و تفاسیر میان رشته ای)/ محمدعلی رضایی اصفهانی.

مشخصات نشر:قم : مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی(ص) ، 1396.

مشخصات ظاهری:4ج.(در یک مجلد) ؛ 5/14×5/21 س م.

فروست:سلسله منشورات کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی ؛ 20 ؛ 21 ؛22؛ 23 ؛ 24 ؛25؛ 26.

شابک:دوره 978-600-429-261-0 : ؛ ج.1 978-600-429-262-7 : ؛ ج.2 978-600-429-263-4 : ؛ ج.3 978-600-429-264-1 : ؛ ج.4 978-600-429-265-8 : ؛ ج.5 978-600-429-266-5 : ؛ ج.6 978-600-429-267-2 : ؛ ج.7 978-600-429-268-9 :

وضعیت فهرست نویسی:فیپا

مندرجات:ج.1. مباحث نظری قرآن و علوم.-ج.2.روش شناسی تفسیر های علمی.-ج.3. تربیت و روان شناسی .-ج.4. حقوق و مدیریت .-ج.5. قرآن و الگوی پیشرفت .-ج.6. اعجاز علمی با رویکرد علوم انسانی .-ج.7. مطالعات میان رشته ای قرآن و علوم و مستشرقان.

موضوع:قرآن و علوم انسانی-- کنگره ها

موضوع:*Qurʾan and humanities-- Congresses

موضوع:قرآن و علوم -- کنگره ها

موضوع:Qurʾan and science -- Congresses

شناسه افزوده:رضایی اصفهانی، محمدعلی، 1341 -

شناسه افزوده:جامعه المصطفی(ص) العالمیه. مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی(ص)

شناسه افزوده:Almustafa International UniversityAlmustafa International Translation and Publication center

رده بندی کنگره:PB56/3/ک86 1396پ

رده بندی دیویی:297/15

ص :1

فعالیت های میان رشته ای قرآن و علوم (مراکز، پایگاه ها، مجلات و تفاسیر میان رشته ای)

اشاره

محمدعلی رضایی اصفهانی

استاد و عضو هیأت علمی جامعه المصطفی العالمیه

مقدمه

در این نوشتار مراکز و پایگاه ها و کتاب های مهم قرآنی ارائه می گردد.

ص:2

اول: مراکز علمی میان رشته ای

الف: مراکز علمی میان رشته ای قرآن و علوم خارج از ایران

1 - رابطه العالم الاسلامی

(الهیئه العالمیه للاعجاز العلمی فی القرآن والسنه) www.nooran.org

این مرکز زیر نظر سازمان کنفرانس اسلامی در شهر مکه مستقر است هر چند که الآن تحت نفوذ علما و حکومت عربستان سعودی اداره می شود. در این مرکز بخشی به عنوان هیئت جهانی اعجاز علمی در قرآن و سنت فعال است که رسالت خود را پژوهش در اعجاز علمی قرآن و سنت نبوی و بازگو کردن برای مردم می داند.

این هیئت دارای مجله ای تحت عنوان «الاعجاز العلمی» دارد که تاکنون بیش از 30 شماره آن منتشر شده است و غالباً به مباحث قرآن و علوم طبیعی می پردازد و گاهی به مباحث علوم انسانی می پردازد. سایت این مرکز به 9 زبان (عربی، فارسی، انگلیسی، ترکی و...) فعال است. این مرکز شعبه هایی در کشورهای دیگر مثل مصر دارد و همایش سالیانه ای در مورد اعجاز علمی قرآن هر سال در یک کشور برگزار می کند. مسئول رابطه العالم الاسلامی دکتر ترکی و مسئول فعلی هیئه الاعجاز العلمی دکتر عبدالله بن عبدالعزیز المصلح و مسئول هیئت تحریریه مجله آن ها دکتر بن عبد العزیز الکریم است. و تا سال 1429 ق، 31 شماره آن منتشر شده است. البته پایه گذار اصلی هیئت الاعجاز العلمی شیخ مجید زندانی (از فعالان علمی و سیاسی یمن) بوده است.

2 - المعهد العالمی للفکر الاسلامی

www.eiiit.org

هدف این مرکز آموزش دانش آموزان علوم اسلامی در سراسر جهان است و در حقیقت یک دانشگاه مجازی به شمار می آید. ریاست این مرکز با دکتر عبدالحمید ابوسلیمان ساکن آمریکا است.

به نظر می رسد بخشی از این مرکز در بیروت ولی ریاست آن در آمریکاست. و در رشته های اقتصاد، سیاست، تربیت، روان شناسی، علوم و معارف قرآنی، مبانی تفسیری، علوم حدیث، فقه، اصول، ادبیات عرب

فعالیت می کند. این مرکز دارای مجله ای به نام «اسلمه المعرفه» است که به پژوهش در زمینه علوم انسانی بر اساس قرآن اختصاص دارد که تا کنون 60 شماره آن منتشر شده است. این مرکز در کشورهای مختلف مثل مصر، اردن، لبنان، عربستان و مغرب کرسی های نظریه پردازی بر پا کرده است. این مرکز تاکنون حدود 180 کتاب منتشر کرده است. که بسیاری از کتاب های آن ها در زمینه مباحث میان رشته ای قرآن و علوم یا اسلام و علوم جدید (مثل اقتصاد، سیاست و...) است.

ب: مراکز پژوهشی میان رشته ای در ایران

اشاره

در ایران قبل از انقلاب اسلامی تحقیقات قرآنی در دل حوزه های علمیه و به صورت فردی و یا جمعی صورت می گرفت ولی بعد از انقلاب اسلامی مراکز یا گروه های پژوهشی قرآنی ایجاد شد. که مهم ترین مراکز میان رشته ای آنها عبارتند از:

1 - مرکز فرهنگ معارف قرآن

مرکز فرهنگ و معارف قرآن در سال 1366 با هدف گسترش فرهنگ و معارف قرآن و دفاع ازحقانیت آموزه های آن شکل گرفت و با نگاهی کاملاً نو به عرصه های تفسیر، ترجمه و موضوعات قرآنی، به جهت دهی فعالیت های قرآنی در حوزه علمیه قم، کمک شایانی نموده است. این مرکز وظایفی همچون: تأمین منابع و اسناد قرآنی، طبقه بندی و سازماندهی معارف قرآنی، تدوین فرهنگ نامه ها و دائره المعارف های متنوع قرآنی، پدیدآوردن تفاسیر گوناگون، رصد و پاسخگویی به شبهات قرآنی و شناسایی خلأها و نیازها در عرصه مطالعات قرآنی را به عهده گرفته است. البته این مرکز گاهی به مباحث میان رشته ای نیز می پردازد هر چند که رویکرد اصلی آن مرکز نیست.

مرکز فرهنگ و معارف قرآن که از زیرمجموعه های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی است.

مسئول مرکز: حجه الاسلام و المسلمین محمدصادق یوسفی مقدم

سایت: www.maarefquran.com

پست الکترونیک: y-moqaddam@yahoo.com

تلفن: 025-37739115

نرم افزارهای قرآنی

1. تبیان 1 و 2: نخستین نرم افزار قرآنی که در آن پژوهش های قرآنی به دو زبان فارسی و انگلیسی ارائه شده است

2. تبیان 3: اوّلین نرم افزار محتوایی قرآنی با بیش از 3000 موضوع اصلی

3. صراط: شامل فرهنگ موضوعی تفاسیر و دیدگاه های فرق اسلامی در تفسیر قرآن با بهره گیری از روش طبقه بندی فرادستی و فرودستی

4. مفردات: بر پایه کتاب ارجمند مفردات قرآن تألیف راغب اصفهانی

5. بیان: متن قرآن با ترجمه، آشنایی با اعلام قرآنی و اعلام یاد شده در تفاسیر همراه با شرحی کوتاه از زندگی ایشان، آشنایی با سوره های قرآن، استخاره با قرآن، جست و جو در قرآن و شأن نزول آیات

6. کتابخانه دیجیتالی تفسیر راهنما: متن کامل 21 جلد کتاب تفسیر راهنما با قابلیّت جستجو در آیات قرآن و موضوعات و فیش برداری

7. کتابخانه دیجیتالی فرهنگ قرآن: متن کامل 33 جلد کتاب فرهنگ قرآن، بزرگترین فرهنگنامه موضوعی قرآن

8. کتابخانه دیجیتالی دائره المعارف: متن 10 جلد از کتاب دائره المعارف قرآن کریم با قابلیّت دسترسی موضوعی به مقالات قرآنی دائره المعارف

9. کتابخانه دیجیتالی شجره طوبی: متن کامل 26 جلد ازآثار مرکز

10. کتابخانه دیجیتالی پرسمان های قرآنی: متن 16 جلد از کتابهای پرسمانهای قرآنی

11. دانشنامه جامع معارف قرآن: جامع ترین فرهنگ موضوعی قرآن حاوی اطّلاعات تفسیر راهنما، فرهنگ قرآن و فرهنگ موضوعی تفاسیر

12. دانشنامه موضوعی مقالات قرآنی: حاوی متن کامل 10000 مقاله در زمینه علوم و معارف قرآن

13. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی آثار مرکز فرهنگ و معارف

قرآن)

14. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی آثار تفسیری مرکز)

15. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی تفسیر راهنما 3)

16. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی پرسمانهای قرآنی 3)

17. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی تک نگاشته های مقالات قرآنی)

18. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی علوم قرآن)

19. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی دائره المعارف قرآن کریم 3)

20. شجره طوبی (کتابخانه دیجیتالی فرهنگ قرآن 3)

21. نرم افزار فرهنگ موضوعی تفاسیر

22. نرم افزار موبایلی قرآن سراج

پایگاه های اطلاع رسانی

مرکز فرهنگ و معارف قرآن سه پایگاه اطلاع رسانی دارد که با هدف ارائه خدمات علمی به پژوهشگران و محققان علوم قرآنی راه اندازی شده اند.

1. پایگاه معارف قرآن (www.maarefquran.com)

شامل بخش های: بانک مقالات قرآنی؛ نسخه های دیجیتالی آثار مرکز؛ اطلاع رسانی از پژوهش های قرآنی؛ دسترسی به کتابخانه تخصصی قرآن؛ اخبار قرآن پژوهی.

2. پایگاه دانشنامه موضوعی قرآن (www.maarefquran.org)

پایگاه دانشنامه موضوعی قرآن حاوی مقالات قرآنی به زبان فارسی و عربی است که برای پژوهشگران و علاقه مندان به مباحث قرآنی فراهم

شده است. دراین پایگاه هم اکنون بیش از 12.000 مقاله تمام متن موجود است.

3. پایگاه تخصصی ترجمه قرآن (www.maarefquran.net)

این پایگاه شامل 11 ترجمه به زبان فارسی و 3 ترجمه به زبان های انگلیسی، آلمانی و فرانسه است.

بخش مهم این سایت عبارتند از: مقایسه ترجمه های قرآن؛ شناسائی مقالات ترجمه قرآن؛ پایان نامه های ترجمه؛ شناسائی کتب ترجمه؛ ترجمه پژوهان؛ شناسائی مترجمین قرآن....

1-گروه های علمی

1) گروه دایره المعارف قرآنی

آثار منتشر شده:

1. دایره المعارف قرآن کریم: جلد 1-13 / جمعی از محققان مرکز، سال 82-93

2. دایره المعارف نگاری با رویکرد به دایره المعارف قرآن کریم: علی اکبر مؤمنی، سال 91

3. دانشنامه قرآن کریم ویژه نوجوانان/جلد 1: جمعی از محققان مرکز، سال 91

4. شیوه نامه دایره المعارف قرآن کریم: جمعی از محققان مرکز، سال 84

5. آخرت سرای پایدار: علی خراسانی، سال 87

6. آیه های نامدار: علی خراسانی

7. ابلیس دشمن قسم خورده: علی محمدی آشنانی، سال 84

8. ارتداد بازگشت به تاریکی: سید جعفر صادقی فدکی، سال 88

9. استدراج (سقوط گام به گام): مرکز فرهنگ و معارف قرآن، ص:5

سال 86

10. اعلام قرآن/جلد 1-4: گروهی از محققان مرکز، سال 92-82

11. امدادهای غیبی: محمدحسن ناصحی، سال 87

2) گروه فرهنگ نامه ها و معاجم قرآنی

آثار منتشر شده:

1. اصطلاح نامه معارف قرآن: جمعی از محققان مرکز، سال 85

2. المفتاح الجامع لمصطلحات القرآن و مفاهیمه (ترجمه کتاب فرهنگ قرآن) جلد 1 تا 4

3. امامت، امامیه و اهل سنت، عیسی عیسی زاده، سال 93

4. برگزیده فرهنگ قرآن جلد 1 تا 4

5. ترادف در قرآن کریم: سید علی میر لوحی، سال 92

6. فرهنگ قرآن/ 33 جلد: آیت الله هاشمی رفسنجانی و جمعی از محققان مرکز، سال 80

7. فرهنگ موضوعی تفاسیر/ 3 جلد: جمعی از محققان مرکز، سال 82

8. مأخذشناسی رسول اعظم (صلی الله علیه و آله) در تفاسیر: مرکز فرهنگ و معارف قرآن، سال 86

9. معجم الدراسات القرآنیه/ 2 جلد: عبدالجبار رفاعی، سال 77

10. مفتاح التفاسیر: جمعی از محققان مرکز، سال 70

11. نمایه های تفسیر راهنما: جمعی از محققان مرکز

12. نقش سیاق در تفسیر قرآن و فقه: عباس کوثری، سال 92

13. فرهنگ قرآن از نگاه قرآن پژوهان) نقد و بررسی فرهنگ قرآن) گروه فرهنگ نامه (مؤمنی)

14. فرهنگ نامه تحلیلی وجوه و نظایر قرآن (جلد 1 و 2): عباس کوثری، سال 94

15. فرهنگنامه تحلیل واژگان مشابه در قرآن/جلد 1: جمعی از محققان مرکز، سال 94

3) گروه تفسیر (ترتیبی) و متون آموزشی

آثار منتشر شده:

1. الانظار التفسیریه للشیخ الانصاری: صاحبعلی المحبی، سال 74

2. انوار جاودان در تفسیر قرآن (جلد 1 و 2): آیت الله خزعلی، سال 91

3. بازنگری تفسیر راهنما (21 جلد) آیت الله هاشمی رفسنجانی و جمعی از محققان مرکز، سال

4. پیامهای آسمانی/ جلد 1: مرتضی دانشمند، سال 90

5. تربیت اعتقادی و معنوی با نگاه قرآنی: فرج الله میر عرب، سال 91

6. ترجمه قرآن بر اساس تفسیر المیزان: سید محمدرضا صفوی، سال 85

7. ترجمه قران بر اساس تفسیر المیزان همراه با نکات تفسیری برگرفته از تفسیر المیزان: سید محمدرضا صفوی، سال 87

8. ترجمه قرآن مرکز: مرکز فرهنگ و معارف قرآن، سال 87

9. تفسیر بیان: حجه الاسلام والمسلمین محمدتقی فلسفی، سال 83

10. تفسیر القرآن المجید المستخرج من تراث الشیخ المفید: سید محمدعلی ایازی، سال 82

11. تفسیر آموزشی قرآن کریم/ جلد 1 تا 8: سید محمدرضا صفوی، سال 90

12. تفسیر راهنما/ 20 جلد: آیت الله هاشمی رفسنجانی و جمعی از

ص:6

محققان مرکز، سال 71

13. بازنگری تفسیر راهنما/ 20 جلد

14. تفسیر سوره یوسف: آیت الله سیدحسن طاهری خرم آبادی، سال 91

15. تفسیر قرآن (سوره های جمعه، کافرون، نصر، کوثر و مسد): آیت الله طاهری خرم آبادی، سال 91

16. جرعه ای از زلال قرآن/ 6 جلد: آیت الله میرزا ابوالقاسم محمدی گلپایگانی، سال 80

4) گروه تفسیر موضوعی قرآن

آثار منتشر شده:

1. آیات الاحکام (بیان احکام فقهی در قرآن)، سید محمد رضا صفوی، سال 93

2. بازخوانی مبانی تفسیر: سید محمد رضا صفوی، سال 91

3. بررسی تحلیلی مواجهه قرآن با یهود: علی اکبر مؤمنی، سال 90

4. بررسی دیدگاه ها درباره اختصاصات پیامبر (صلی الله علیه و آله) از دیدگاه قرآن: محمدصادق یوسفی مقدم، سال 90

5. پژوهشی در غنا از دیدگاه قرآن وروایات تفسیری: محمد صادق یوسفی مقدم، سال 91

6. پلورالیسم دینی از منظر قرآن کریم: علی مدبر (اسلامی)، سال 88

7. تربیت اخلاقی با نگاهی قرآنی؛ محمد مهدی فیروز مهر، سال 93

8. تربیت عقلانی از منظر قرآن کریم؛ محمد احسانی، سال 93

9. جامعه آرمانی قرآن کریم: علی محمدی آشنانی، سال 91

10. روش بیان قرآن: علی محمد یزدی، سال 92

11. سیره پیامبر در برابر مخالفان از زبان قرآن، علی محمد یزدی، سال 93

12. سیری در اسرار فرشتگان، محمد زمان رستمی و طاهره آل بویه، سال 93

13. سیمای ابرار در آیینه قرآن، علی مدبر (اسلامی) سال 93

14. شواهد قرآنی حکمت متعالیه: علی کرجی، سال 94

15. علوم القرآن عند المفسرین/ 3 جلد: جمعی از محققان مرکز، سال 74

16. مبانی و فلسفه تقلید از منظر قرآن کریم: محمدصادق یوسفی مقدم، سال 89

17. نظریه وحدت موضوعی سوره های قرآن (نگرشها و چالشها): سید علی اکبر حسینی، سال 93

18. بدعت از نگاه قرآن: علی محمد یزدی، سال 94

19. بازپژوهی ملاکهای توسعه آیات الاحکام قرآن کریم: سیدجعفر صادقی فدکی، سال 94

5) گروه علوم قرآنی

آثار منتشر شده:

1. درآمدی بر اصول تحول فرهنگی با الهام از نزول تدریجی قرآن: عبدالکریم بهجت پور، سال 89

2. درآمدی بر مستندات فلسفه سیاسی امام خمینی (ره): نجف لک زایی، سال 86

3. نقش دانش رجال در تفسیر و علوم قرآن: علی اکبر کلانتری، سال 84

4. دانشنامه قرآن پژوهان ایران: سعید بهمنی، سال 86

5. بازخوانی روشی نو در تفسیر قرآن

6. علوم قرآن در احادیث اهل بیت (علیه السلام): فرج الله میرعرب، سال 94

7. منطق پاسخ دهی قرآن: سعید بهمنی، سال 94

6) گروه قرآن پژوهی (پاسخ به شبهات قرآنی)

آثار منتشر شده:

1. امام حسین علیه السلام و قرآن: گروهی، سال 84

2. پرسمان عصمت (شرحی بر آیه تطهیر): علی اکبر بابایی، سال 89

3. پرسمان علوم قرآنی: سید محمدحسن جواهری، سال 84

4. پرسمان قرائت: محمدجواد سعدی، سال 84

5. پرسمان قرآنی ازدواج و خانواده: محمدرضا حسین زاده، سال 89

6. پرسمان قرآنی امر به معروف و نهی از منکر: علی خراسانی، سال 87

7. پرسمان قرآنی پیامبر اعظم صلی الله علیه وآله: غلامرضا حیدری ابهری، سال 89

8. پرسمان قرآنی جبر و اختیار: علی کرجی، سال 89

9. پرسمان قرآنی خداشناسی: موسی سلیمانی، سال 89

10. پرسمان قرآنی فلسفه احکام: سید علی هاشمی، سال 89

11. پرسمان قرآنی کودک: غلامرضا حیدری ابهری، سال 86

12. پرسمان قرآنی معاد: سید علی هاشمی، سال 84

13. پرسمان قرآنی نبوّت: سید علی هاشمی، سال 85

14. زن از زبان قرآن: جمعی از محققان مرکز، سال 86

15. اعجاز قرآن با گرایش شبهه پژوهی/ 2 جلد: محمدعلی محمدی، سال 94

کتابخانه تخصصی علوم و معارف قرآن

این کتابخانه با دو هدف: برآورده سازی نیازهای پژوهشی مرکز فرهنگ و معارف قرآن و نیز خدمات رسانی به پژوهشگران و دانشجویان قرآنی، در سال 1366 بنا نهاده شد و توسعه همه جانبه آن در دستور کار قرار گرفت، و اکنون از غنی ترین کتابخانه های تخصصی قرآنی به شمار می آید. این کتابخانه دارای بیش از 21000 عنوان کتاب در قالب حدود 50000 مجلد است. وجود بیش از 350 عنوان تفسیر کل قرآن، ترجمه های قرآن به 60 زبان دنیا نیز با بیش از 300 عنوان و بیش از 1000 پایان نامه قرآنی از ویژگیهای این کتابخانه است کتابخانه بر اساس رده بندی کنگره در بیش از 70 موضوع کلی طبقه بندی شده است و روزانه جوابگوی دهها مراجعه کننده قرآنی است.

مدیر: حجه الاسلام و المسلمین محمد علی هاشم زاده

تلفن: 371160-025 داخلی: 1435

2 - مرکز پژوهشی قرآن کریم المهدی و مؤسسه پژوهش های قرآنی المهدی

مرکز فوق یکی از مراکز مهم پژوهشی قرآنی در کشور است که در دو سطح و با دو عنوان در یک مکان به فعالیت می پردازد. این مرکز به همت حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی سامان یافته است.

الف: مرکز پژوهشی قرآن کریم المهدی

با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (شماره ثبت 1371)

مرکز پژوهش های قرآنی المهدی، نهادی علمی و فرهنگی است که به امور پژوهش و آموزش در موضوعات قرانی بویژه مباحث میان رشته ای می پردازد و مسائل مشترک حوزه قرآن و علم را بررسی می کند تا به تولید علم و گسترش مرزهای دانش های دینی و علوم بشری دست یابد. و به اعتلای همنوای فرهنگ دینی و علمی بشر کمک نماید.

ب: مؤسسه پژوهش های قرآنی المهدی

با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (شماره ثبت 643)

مؤسسه فرهنگی، هنری پژوهش های قرآنی المهدی، نهادی علمی و فرهنگی است که به امور پژوهش و آموزش در موضوعات قرانی بویژه مباحث میان رشته ای می پردازد و مسائل مشترک حوزه قرآن و علم را بررسی می کند تا به تولید علم و گسترش مرزهای دانش های دینی و علوم بشری دست یابد. و به اعتلای همنوای فرهنگ دینی و علمی بشر کمک نماید.

این مؤسسه در تاریخ اسفندماه 1383 ش توسط هیئت مؤسس در قم تشکیل شده و به ثبت وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی به شماره 643 رسید.

آثار (کتب، مجلات و نرم افزارها)

الف: کتاب ها

1-22. تفسیر قرآن مهر 22 جلدی، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

23-32. تفسیر قرآن مهر 10 جلدی، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

33. تفسیر سوره یوسف، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

34. تفسیر سوره توبه، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

35. تفسیر قرآن مجید (مهر جوان)، تفسیر کامل تک جلدی، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

36. ترجمه آموزشی قرآن مجید، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران.

37. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (1) قرآن و هنر، دکتر علی نصیری.

38. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (2) اعجازها و شگفتی های علمی قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی / محسن ملاکاظمی.

39. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (3) قرآن و بهداشت روان، دکتر احمد صادقیان.

40. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (4) قرآن و ریاضیات، سید مرتضی علوی.

41. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (5) قرآن و کیهان شناسی، سید عیسی مسترحمی

42. تفسیر موضوعی ویژه جوانان، ج (6) شگفتی های پزشکی در قرآن، حسن رضا رضایی.

44-43. کتب تخصصی پژوهشی در اعجاز علمی قرآن (1 و 2)، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی.

45. پژوهش تطبیقی در بطون قرآن، سید حیدر طباطبایی

46. پژوهشی در روایات تفسیری امام صادق و امام باقر، دکتر لاله افتخاری

47. مستشرقان و تاریخ گذاری قرآن، دکتر محمدجواد اسکندرلو

63-48. پرسش های قرآنی جوانان، دوره 16 جلدی پرسش و پاسخ های قرآنی جوانان (ویرایش اول)، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

64. پرسش های قرآنی جوانان ج 1 - قرآن شناسی، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

65. پرسش های قرآنی جوانان ج 2 - مباحث اعتقادی، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

66. پرسش های قرآنی جوانان ج 3 - قرآن و علوم تجربی، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

67. پرسش های قرآنی جوانان ج 4 - روابط دختر و پسر، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

68. پرسش های قرآنی جوانان ج 5 - پیامبر مهر، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

69. پرسش های قرآنی جوانان ج 6 - مهدویت، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

70. پرسش های قرآنی جوانان ج 7 - قرآن و علوم طبیعی، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

71. پرسش های قرآنی جوانان ج 8 - قرآن و علوم انسانی، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

72. پرسش های قرآنی جوانان ج 9 - فلسفه احکام و تربیت، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

73. پرسش های قرآنی جوانان ج 10 - شبهات جدید، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

74. پرسش های قرآنی جوانان ج 11 - شبهات معاصر، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

75. پرسش های قرآنی جوانان ج 12 - شبهات روزآمد، جمعی از پژوهشگران زیر نظر دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

76. انس با قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

77. مراحل انس با قرآن، دکتر محمد فاکر میبدی

78. آموزه های عاشورا، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

79. فلسفه احکام 2 (حکمت ها واسرار نماز)، آیت الله احمد اهتمام و محمدعلی رضایی اصفهانی.

80. فلسفه احکام 1 (حکمت ها و اسرار علمی احکام بهداشتی اسلام)، آیت الله احمد اهتمام.

81. مدیریت علوی، حسن علی اکبری

82. شگفتی های پزشکی در نهج البلاغه، حسن رضا رضایی.

83. سیمای سوره های قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی.

ص:10

84. تعارضات وهابیت، ابو مصطفی.

85. شگفتی ها و اعجازهای علمی در سخنان امام علی علیه السلام، دکتر لبیب بیضون.

86. قرآن و امام حسین علیه السلام امام حسین و قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی.

87. قرآن و تربیت اجتماعی کودک، مهدیه رضایی

88. رهنان دیار هزار ساله، محمد حسن یاری

89. سلامتی و بهداشت در صحیفه سجادیه، حسن رضا رضایی

90. راهکارهای حضور قلب در نماز، ابراهیم رضایی آدریانی

91. کتب عمومی، پرتوی از شگفتی ها و اعجازهای علمی و بلاغی قرآن، دکتر لبیب بیضون

92. انس با قرآن - سیر مطالعاتی در دانش های قرآن، محمدعلی رضایی اصفهانی

93. تعامل قرآن و علوم، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

ب: مجلات

94-116. مجله علمی - ترویجی قرآن پژوهی خاورشناسان (1-22)، جمعی از نویسندگان

117-134. مجله علمی - ترویجی قرآن علم (1-20)، جمعی از نویسندگان.

ج: نرم افزارها

135. لوح های فشرده، لوح فشرده تفسیر قرآن مهر (دوره 22 جلدی)

136. لوح فشرده مجلات تخصصی (قرآن و علم و قرآن پژوهی خاورشناسان)

نرم افزارها

137. درسنامه صوتی روش ها و گرایش های تفسیر قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

138. نرم افزار آثار مکتوب مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی

139. نرم افزار کارگاه علمی - کاربردی تفسیر قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

140. نرم افزار پرسش و پاسخ های گویای قرآنی، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

141. نرم افزار مجموعه آثار مکتوب، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی.

142-143. نرم افزار نشست های علمی و سخنرانی های قرآنی (2 و 1)، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

144. نرم افزار مجموعه آثار شهید همایی

145-146. نرم افزار اندیشه قرآن 1 و 2، (کارگاه تربیت مدرس و محقق قرآنی)، جمعی از اساتید قرآنی

147 - نرم افزار مجموعه آثار آیت الله اهتمام

آدرس: قم، خیابان سمیه، خیابان شهید رجایی، کوچه 4، پلاک 77

سایت: www.quransc.com

ایمیل: infi@quransc.com

3 - پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

این پژوهشگاه توسط آیت الله علی اکبر رشاد در سال 1373 ش راه اندازی شد و اقدامات زیر را در مورد قرآن انجام داده اند:

الف: تشکیل گروه قرآن پژوهی

این گروه توسط حجت الاسلام والمسلمین دکتر سعیدی روشن راه اندازی شد، سپس توسط دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی و دکتر علی نصیری و حجت الاسلام والمسلمین آقای اسدی نسب ادامه یافت و تاکنون 29 کتاب منتشر کرده است، که عبارتند از:

1. مبانی انسان شناسی در قرآن / عبدالله نصری.

2. تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم آن / محمدباقر سعیدی روشن.

3. معجزه شناسی / محمدباقر سعیدی روشن.

4. تحلیل وحی از دیدگاه اسلام و مسیحیت / محمدباقر سعیدی روشن.

5. رابطه متقابل کتاب و سنت / علی نصیری.

6. جهان شناسی در قرآن / ابوالفضل کیاشمشکی.

7. قرآن و سکولاریسم / محمدحسن قدردان قراملکی.

8. سیاست و حکومت در قرآن / کاظم قاضی زاده.

9. مبانی تربیت از دیدگاه قرآن / محمد بهشتی.

10. معرفت قرآنی (مجموعه پنج جلدی - یادنگار آیت الله معرفت) / به کوشش: علی نصیری.

11. نگاهی قرآنی به دوست و دشمن / محمدرضا کاشفی.

12. نگاهی قرآنی به حق و باطل / حسن معلمی.

13. نگاهی به مبانی قرآنی ولایت فقیه / علی ذوعلم.

14. زیباترین داستان (مبانی هنری و تربیتی سوره یوسف) / حسین سیدی ساروی.

15. نگاهی قرآنی به حیات معنوی / اسدالله جمشیدی.

16. نگاهی به اعجاز بیانی قرآن / رضا بابایی.

17. نگاهی قرآنی به آزمون الاهی / حسن مهدویان و احمد نطنزی.

18. نگاهی قرآنی به فشار روانی / سیداسحاق حسینی کوهساری.

19. نگاهی قرآنی به پاکسازی روح / محمد جواد اسکندرلو / بازنویسی: مژگان مغفوری.

20. ایمان و آزادی در قرآن / سید محمدعلی داعی نژاد.

21. زیباترین سخن / حبیب الله احمدی.

22. بازپژوهی آیات فقهی قرآن / محمد فاکر میبدی.

23. قرآن و پلورالیزم / محمدحسن قدردان قراملکی.

24. وحی شناسی / محمدباقر سعیدی روشن.

25. توکل / حسین روحانی نژاد.

26. قرآن در نهج البلاغه / عبدالله جوادی آملی.

27. جامعیت قرآن کریم / مصطفی کریمی

28. مبانی تفسیر تنزیلی / عبدالکریم بهجت پور

29. مبانی تفسیر روایی / محمد فاکر میبدی

ب: دانشنامه قرآن شناسی

این دانشنامه در سال 1381 ش با همت مسئول گروه قرآن پژوهی حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد علی رضایی اصفهانی و جمعی از

ص:12

قرآن پژوهان پایه گذاری شد و تا کنون ادامه دارد و چند مجله آن آماده چاپ شده است.

این دانشنامه، دائره المعارف موضوعی قرآنی است ناظر به دائره المعارف قرآن لیدن هلند (با رویکرد پاسخ به شبهات آنها) تنظیم شده است.

ج: رشته پژوهشی

با عنوان پاسخ به شبهات قرآنی در دو سطح ارشد و دکتری

د: کنگره آیت الله معرفت رحمه الله

این کنگره در سال 1386 ش که مقالات آن در 5 جلد تحت عنوان «معرفت قرآنی» چاپ شد.

ص:13

4 - پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه در سال 1361 با نام اولیه «دفتر همکاری حوزه و دانشگاه» و به منظور اجرای طرح مقدماتی «بازسازی علوم انسانی» تأسیس شد. جامعه مدرسین حوزه علمیه قم این طرح را در پی درخواست ستاد انقلاب فرهنگی تهیه کرد و پس از تصویب ستاد، طرح به تأیید حضرت امام خمینی رحمه الله رسید.

در سال 1377 پس از 9 سال همکاری نزدیک با سازمان سمت، به دلیل توفیق قابل توجه در پژوهش و تولید کتابها و آثار علمی بایسته، با تصویب شورای گسترش آموزش عالی با نام «پژوهشکده حوزه و دانشگاه» و به عنوان یکی از مراکز آموزش عالی پژوهشی کشور، به جمع مؤسسات زیرمجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پیوست.

در سال 1383 نیز به پژوهشگاه حوزه و دانشگاه تبدیل شد.

ریاست این پژوهشگاه را عمدتاً آیت الله اعرافی به عهده داشته اند و در زمینه مباحث قرآنی اقدام به تأسیس گروه قرآن پژوهی نمودند که پیامدهای زیر را داشته است.

الف: کتاب ها

1. قواعد تفسیر قرآن، بابایی، علی اکبر، 1394.

2. معرفت شناسی در قرآن، فعالی، محمد تقی، 1394.

3. بررسی روش تفسیری راغب اصفهانی، احمدنژاد، امیر، 1394.

4. تحلیل و بررسی مبانی کلامی تفسیر قرآن بر محور آثار شیخ طوسی، سلطانی، محمد، 1394.

5. تفسیر موضوعی قرآن کریم، نجارزادگان، فتح الله، 1393.

6. پژوهشی در نسبت میان قرآن و فرهنگ زمانه، رستمی، حیدرعلی، 1392.

7. ولایت و امامت؛ پژوهشی از منظر قرآن، اسعدی، محمد، 1392.

8. المنار در آینه المیزان، تاج آبادی مسعود، 1392.

9. درسنامه تاریخ تفسیر قرآن کریم (جلد اول) از عصر نزول تا پایان غیبت صغرا، بابایی، علی اکبر، 1392.

10. آسیب شناسی جریان های تفسیری (جلد دوم)، اسعدی، محمد، 1392.

11. رهیافتی قرآنی به نظریه نظام احسن، پورروستایی، جواد، 1392.

12. روش شناسی ترجمه قرآن کریم، جواهری، سیدمحمدحسن، 1391.

13. بررسی مکاتب و روش های تفسیری (جلد اول)، علی اکبر بابایی، 1391.

14. بررسی مکاتب و روش های تفسیری (جلد دوم)، بابایی، علی اکبر، 1391.

15. مکاتب تفسیری (جلد سوم)، بابایی، علی اکبر، 1391.

16. درآمدی بر دانش مفردات قرآن، طیب حسینی، سیدمحمود، 1390.

17. نظریه تفسیر متن، واعظی، احمد، 1390.

18. بررسی تطبیقی معناشناسی امام و مقام امامت از دیدگاه مفسران فریقین، نجارزادگان، فتح الله، 1390.

19. پژوهشی در محکم و متشابه، اسعدی، محمد، 1390.

20. آسیب شناسی جریان های تفسیری (جلد اول)، اسعدی، محمد، 1389.

21. بررسی تطبیقی تفسیر آیات مهدویت و شخصیت شناسی امام مهدی (عج) در دیدگاه ف...، نجارزادگان، فتح الله، 1389.

22. زبان قرآن و مسائل آن، سعیدی روشن، محمدباقر، 1389.

23. پرسمان عصمت، بابایی، علی اکبر، 1388.

24. بررسی تطبیقی مبانی تفسیر قرآن در دیدگاه فریقین، نجارزادگان، فتح الله، 1388.

25. حمل قرآن، خوش منش، ابوالفضل، 1388.

26. چند معنایی در قرآن کریم، طیب حسینی، سیدمحمود، 1388.

27. درسنامه ترجمه؛ اصول، مبانی و فرایند ترجمه قرآن کریم، جواهری، سیدمحمدحسن، 1388.

28. بررسی تطبیقی تفسیر آیات ولایت در دیدگاه فریقین، نجارزادگان، فتح الله، 1388.

29. تاریخ تفسیر قرآن (جلد اول) از عصر رسالت تا پایان عصر غیبت صغرا، بابایی، علی اکبر، 1387.

30. ترتیب مقاییس اللغه، ابوالحسین احمد بن فارس بن زکری، 1387.

31. مکاتب تفسیری (جلد دوم)، بابایی، علی اکبر، 1386.

32. روش تفسیر قرآن، رجبی، محمود، 1383.

33. تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم آن، سعیدی روشن، محمدباقر، 1383.

34. مکاتب تفسیری (جلد اول)، بابایی، علی اکبر، 1381.

35. روش شناسی تفسیر قرآن، بابایی علی اکبر، 1379.

ب: رشته ارشد فلسفه تفسیر

این رشته در سال های اخیر راه اندازی شده است.

آدرس: قم، شهرک پردیسان بعد از دانشگاه آزاد اسلامی

پست الکترونیکی: info@rihu.ac.ir

صندوق پستی: 3151/37185

کد پستی: 3749113361

ص:15

5 - بنیاد پژوهش های قرآنی حوزه و دانشگاه WWW.SUQR.IR

این مرکز که درمشهد مستقر است به مباحث قرآن و علوم روز می پردازد. ریاست این مرکز با حجت الاسلام و المسلمین مهندس عباس نژاد است و تاکنون ده ها کتاب خدمات پژوهشی در زمینه های قرآن و اقتصاد، سیاست، مدیریت، حقوق و.. منتشر کرده است و همایش های متعددی در این زمینه ها برگزار کرده اند.

6 - پژوهشکده اعجاز علمی قرآن WWW.MIRACLOFGURAM.NET

این پژوهشکده زیر نظر دانشگاه شهید بهشتی تهران اداره می شود ولی در چند سال اخیر فعالیت چندانی ارائه نکرده است.

ص:16

دوم: مراکز علمی آموزشی قرآنی میان رشته ای

اشاره

در ایران بعد از انقلاب اسلامی مراکز علمی متعدد قرآنی به وجود آمده که در دو بخش آموزشی و پژوهشی فعالیت می کنند، اما در اینجا به مهم ترین مراکز میان رشته ای اشاره می کنیم:

1 - جامعه المصطفی العالمیه

اشاره

این مرکز علمی مهم که محل اصل آن در قم است در حدود 70 کشور دنیا نمایندگی آموزش یا پژوهشی دارد، و در زمینه علوم اسلامی و انسانی فعالیت می کند. و انتشارات آن صدها کتاب و ده ها مجله منتشر کرده است. این مرکز علمی دارای آموزش های تخصصی میان رشته ای در زمینه فقه و حقوق، فقه پزشکی، فقه و تربیت، معارف اسلامی و اقتصاد، جامعه شناسی و... است و در سال 1386 رشته دکتری قرآن و علوم را با ده گرایش به تصویب وزارت علوم ایران رساند و به اجرا درآورد، عناوین این رشته ها عبارتند از:

1 - قرآن و علوم با گرایش اقتصاد

2 - قرآن و علوم با گرایش علوم تربیتی

3 - قرآن و علوم با گرایش مدیریت

4 - قرآن و علوم با گرایش حقوق

5 - قرآن و علوم با گرایش جامعه شناسی

6 - قرآن و علوم با گرایش سیاست

7 - قرآن و علوم با گرایش روان شناسی

8 - قرآن و علوم با گرایش تاریخ

9 - قرآن و علوم با گرایش نجوم

10 - قرآن و علوم با گرایش بهداشت و سلامت

ایجاد این رشته ها تحولی شگرفت و گامی بلند در راستای تخصصی کردن حوزه های علمیه و رشته قرآن و ایجاد شاخه های دکتری میان رشته ای در جهت تولید علم است که ثمرات عالی آن در رساله های دکتری و فارغ التحصیلان روشن خواهد شد.

ریاست جامعه المصطفی العالمیه در حال حاضر با آیت الله اعرافی و ریاست مدرسه عالی قرآن و حدیث (که ده گرایش فوق در آن اجرا می شود) با دکتر محمد علی رضایی اصفهانی است.

مدرسه عالی قرآن و حدیث

این مدرسه مهم ترین مرکز قرآنی از نظر تنوع رشته ها و ملیت دانش پژوهان قرآنی است، چرا که تا 50 ملیت در آن به تحصیل اشتغال داشته و بیش از 500 نفر دانش پژوه قرآنی در 19 رشته و گرایش سه سطح کارشناسی، ارشد و دکتری تحصیل می کنند و حدود 150 دانش پژوه دکتری در رشته های قرآنی بیشترین آمار این رشته ها را به خود اختصاص داده است. و حدود 20% دانش پژوهان آن ایرانی هستند. در این مدرسه بیش از هفتاد استاد که 26 نفر آنها هیئت علمی هستند مشغول به تدریس می باشند. این مدرسه در اصل از سال 1378 ش با تشکیل گروه علوم قرآن در مجتمع امام خمینی جامعه المصطفی شروع شد، سپس مراحل کمال خود را پیمود و در سال 1388 تبدیل به مدرسه عالی قرآن و حدیث شد. این مدرسه تاکنون بیش از 1200 فارغ التحصیل داشته که در مراکز علمی داخل و خارج از کشور مشغول به تدریس، پژوهش یا مدیریت قرآنی هستند.

ص:17

گروه های علمی

گروه تفسیر و علوم قرآن - گروه قرآن و علوم - گروه علوم حدیث - گروه علوم و فنون قرائات

- رشته های علمی: در این مرکز قرآنی و حدیثی 18 رشته و گرایش جدید قرآنی و حدیثی فعال است.

دکتری تفسیر تطبیقی - دکتری علوم حدیث تطبیقی - دکتری قرآن و علوم (با گرایش های تربیت، سیاست، اقتصاد، مدیریت، جامعه شناسی، روان شناسی، حقوق، بهداشت و سلامت، نجوم، تاریخ) - دکتری قرآن و مستشرقان (با سه گرایش: معارف قرآن - علوم قرآن - اصول مبانی شیعه) و نیز سطح 4 قرائات تطبیقی

ارشد تفسیر علوم قرآن - علوم حدیث - علوم و فنون قرائات

کارشناسی علوم قرآن و حدیث -

تذکر

در این مدرسه رشته ها و گرایش های جدیدی نیز در حال طراحی و راه اندازی است، از جمله: دکتری فقه القرآن - قرآن اخلاق - نهج البلاغه شناسی - ارشد قرآن و علوم طبیعی و انسانی - ارشد قرآن و مستشرقان - دکتری قرآن و هنر - قرآن و باستان شناسی - قرآن و محیط زیست - قرآن و گردش گری.

- مجلات علمی: در این مدرسه چهار مجله علمی وجود دارد که سه مورد از آنها دارای مجوز علمی ترویجی از وزارت علوم می باشد. و دو مورد دارای مجوز ISC می باشد. مجله قرآن و علم - قرآن پژوهی خاورشناسان (قرآن و مستشرقان) - علوم حدیث تطبیقی - مطالعات قرائت قرآن.

متون درسی

در این مدرسه تا کنون چهل متن درسی تولید شده که سی مورد آن چاپ شده است. که بسیاری از آنها در مراکز حوزوی و دانشگاهی داخل و خارج کشور متن درسی است.

همایش ها

در این مدرسه همایش ها و نشست های علمی متعددی برگزار شده است، از جمله: همایش بین المللی قرآن و مستشرقان در سال 1392 و نیز همایش ملی اندیشه های قرآنی امام خمینی و همایش ملی اندیشه های قرآنی شهید مطهری برگزار شده است و همایش بین المللی قرآن و علوم امسال (1396 ش) در حال برگزاری است.

آدرس: قم، خیابان 19 دی (باجک)، فلکه جهاد، مجتمع امام خمینی، تلفن: 03537110251

پایگاه مدرسه عالی قرآن و حدیث www.quran.imam.miu.ac.ir

تذکر مهم

جامعه المصطفی العالمیه در حدود 70 کشور دنیا نمایندگی دارد و در داخل ایران نیز در شهرهای مختلف نمایندگی دارد. از این رو رشته های متنوع قرآنی دیگری نیز در داخل و خارج از آن برگزار می شود از جمله:

الف: مجتمع عالی فقه و معارف: سطح چهارم فقه و معارف با گرایش تفسیر

ب: مجتمع عالی شهیده بنت الهدی: ارشد تفسیر و علوم قرآن و نیز دکتر تفسیر تطبیقی و دکتری قرآن و علوم با گرایش تربیتی

ج: مجتمع عالی مشهد: ارشد تفسیر و علوم قرآن و نیز دکتر

تفسیر تطبیقی و دکتری قرآن و علوم با گرایش تربیتی

د: مؤسسه علوم انسانی با رشته های متعدد میان رشته ای همچون: معارف اسلامی با گرایش تربیت، اقتصاد، سیاست، جامعه شناسی و...

ص:19

2 - مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، رشته علوم قرآن

نام قبلی این مؤسسه، بنیاد فرهنگی باقر العلوم (علیه السلام) بوده است و زمینه فعالیت آن علوم انسانی، معارف اسلامی می باشد که توسط آیت الله محمد تقی مصباح یزدی پایه گذاری شده است.

موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله ابتدا به صورت بخش آموزشی موسسه «در راه حق» آغاز به کار کرد. سپس به بنیاد فرهنگی باقر العلوم (علیه السلام) تبدیل شد. این موسسه با گسترش برنامه ها در دهه هفتاد با عنوان موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله فعالیت خود را ادامه داده است. برنامه جامع آموزشی موسسه، بتدا در سال 1374 به تصویب شورای عالی حوزه رسید و سپس بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی اجازه یافت تا در 12 رشته معارف اسلامی و علوم انسانی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا به فعالت بپردازد.(1)

در این مؤسسه گروه تفسیر و علوم قرآن وجود دارد که در دو سطح کارشناسی و دکتری (به صورت تک رشته ای) دانش پژوه پذیرفته است و تا کنون چند دوره فارغ التحصیل داشته است. این مؤسسه دارای مجلات متعدد از جمله مجله قرآن شناخت (علمی - پژوهشی) در حوزه مطالعات قرآنی است و نیز همایش های متعددی برگزار کرده است، از جمله: همایش بین المللی علامه طباطبایی در سال 1393 ش.

آدرس: قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی ص. پ: 37165-4333

پست الکترونیک: info@Qabas.com

سایت: www.Qabas.com ، www.Qabas.net ، www.Qabas.org

تلفن: 2932328 (20 خط) - دورنگار: 2936002

ص:20

1- (1) این اطلاعات از سایت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی گرفته شده است.

3 - دانشگاه قرآن و حدیث (وابسته به دارالحدیث)

یکی از ارکان مؤسسه علمی - فرهنگی دار الحدیث، دانشگاه قرآن و حدیث است که زیر نظر آیت الله محمدی ری شهری شروع به کار کرده است. این دانشگاه از مؤسسات آموزش عالی غیر دولتی است که از سال 1378 با مجوز رسمی شورای عالی انقلاب فرهنگی، فعالیت آموزشی خود را در قالب دانشکده علوم حدیث آغاز کرده و امروز با مجوز رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با نام «دانشگاه قرآن و حدیث» به فعالیت خود ادامه می دهد، که دارای سه دانشکده فعال با عناوین «دانشکده علوم و معارف قرآن»، «دانشکده علوم و معارف حدیث» و «دانشکده علوم و معارف اسلامی» و نیز شعبه ای در تهران با عنوان «پردیس تهران دانشگاه قرآن و حدیث» است. این دانشگاه هم اکنون در سه شهر قم، تهران و اصفهان فعالیت دارد و از مراکز آموزش عالی منحصر به فرد در حوزه مباحث حدیثی در کشور به شمار می آید.

دوره های آموزشی

- کارشناسی: علوم حدیث - علوم و معارف قرآن - کلام اسلامی - فقه و حقوق اسلام

- کارشناسی ارشد: علوم حدیث با گرایش های اخلاق، کلام و عقاید، تفسیر اثری و نهج البلاغه - علوم قرآن و حدیث - تفسیر روایی - فقه و مبانی حقوق اسلامی - علوم و معارف نهج البلاغه - ارتباطات گرایش حج و زیارت - روانشناسی اسلامی گرایش روانشناسی مثبت گرا.

- دکتری: مدرسی معارف اسلامی با دو گرایش ع «قرآن و متون» و «اخلاق» - علوم قرآن و حدیث - کلام امامیه - تفسیر تطبیقی - علوم حدیث تطبیقی

- آموزش های الکترونیکی (مجازی)

فعالیت های پژوهشی

1. انتشار نشریه «حدیث اندیشه»

2. انتشار نشریه «علوم حدیث (علمی - پژوهشی)».

3. انتشار نشریه «تفسیر اهل البیت علیهم السلام» که تاکنون چهار شماره آن چاپ شده است.

آدرس: قم، بلوار پانزده خرداد، چهار راه نوبهار، بعد از شهرک جهاد، مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، دانشگاه قرآن و حدیث، صندوق پستی: 371951139، کد پستی: 3714854913 تلفن: 025-371766

سایت: www.qhu.ac.ir نشانی پست الکترونیک: Info@qhu.ac.ir

4 - دانشکده علوم قرآن اصفهان

دارالقرآن الکریم اصفهان به اهتمام جناب حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا مهدی مظاهری و با همکاری جمعی از علاقه مندان به ساحت مقدس قرآن کریم در سال 1367 تأسیس گردید و پس از یک سال از درون آن مجموعه قرآنی دانشکده معارف قرآنی اصفهان با هدف تربیت نیروهای کارآمد برای تبلیغ فرهنگ و معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام ایجاد گردید و اکنون بیش از دو دهه توانسته است حدود 15000 دانشجو و مبلّغ در رشته های مختلف قرآن و نهج البلاغه تربیت نماید. این مرکز در سال 1391 توسط

شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری به دانشگاه معارف قرآن و عترت علیهم السلام ارتقاء یافت.

این دانشگاه در حال حاضر با دارا بودن 3 دانشکده شامل: دانشکده الهیات و معارف اسلامی - دانشکده علوم قرآن و حدیث - دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی در رشته های زیر دانشجو می پذیرد:

1 - کارشناسی ارشد علوم قرآن وحدیث

2 - کارشناسی ارشد معارف نهج البلاغه

3 - کارشناسی ارشد تفسیر قرآن مجید

4 - کارشناسی ارشد معارف قرآن کریم

5 - کارشناسی ارشد شیعه شناسی - گرایش کلام

6 - کارشناسی ارشد مدرسی معارف اسلامی - گرایش تاریخ و تمدن اسلامی ویژه طلاب

7 - کارشناسی ارشد مدرسی معارف اسلامی - گرایش آشنایی با منابع اسلامی ویژه طلاب

8 - کارشناسی تربیت معلم قرآن کریم

9 - کارشناسی معارف اسلامی و علوم تربیتی

10 - کارشناسی علوم قرآن و حدیث

11 - کارشناسی معارف قرآن

12 - کارشناسی فقه ومبانی حقوق اسلامی

13 - کارشناسی فلسفه وکلام اسلامی

14 - کارشناسی زبان و ادبیات عربی

15 - کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم قرآن کریم

16 - کارشناسی ناپیوسته آموزش دینی - عربی

17 - کارشناسی ناپیوسته تربیت مربی امور تربیتی

18 - کاردانی تربیت معلم قرآن کریم

آدرس: اصفهان، اتوبان شهید خرازی، ابتدای خیابان شهیدان غربی، دانشگاه معارف قرآن و عترت علیهم السلام

کد پستی: 81876-77993

تلفن تماس: 031-33372020

فکس: 031-33384939

ص:22

5 - دانشگاه اصفهان

در دو دانشکده این دانشگاه رشته های قرآنی اجرا می شود.

الف: دانشکده ادبیات و علوم انسانی

در زیرمجموعه این دانشکده گروه علوم قرآن وجود دارد که در سطح ارشد و دکتری رشته های علوم قرآن و حدیث ارائه می شود.

ب: دانشکده اهل بیت (علیه السلام)

این دانشکده با همت جناب دکتر بانکی در سال های اخیر تحت مجموعه های دانشگاه اصفهان ایجاد شده است.

برنامه های تدوین شده برای این دانشکده بیشتر بر تربیت دانشجویان مستعد در حوزه های میان رشته ای در علوم انسانی در مقاطع تحصیلات تکمیلی است و لذا بر رشته هایی چون الهیات، فلسفه، تاریخ، جغرافیا، مجموعه رشته های هنری، روانشناسی، مشاوره، اقتصاد و علوم سیاسی، حقوق زیستی، اخلاق ومهارت های زندگی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی، متمرکز است. این رشته ها سعی دارند معارف فوق را در حوزه معارف اهل البیت علیهم السلام استخراج و تدوین نمایند. در یکی دو سال گذشته فعالیت گروههای فوق منجر به تدوین رشته های مهندسی فرهنگی، جغرافیای فرهنگی، شیعه شناسی و معارف مهدویت و آخر الزمان و تصویب آنها در مراجع ذی صلاح وزارت علوم گردیده و این کار برای دیگر رشته ها در دستور کار شورای راهبردی دانشکده قرار دارد و این امیدواری برای برنامه ریزان دانشگاه وجود دارد که فعالیت این دانشکده بتواند در 15 تا 20 سال آینده مرجعیت علمی در پاره ای از حوزه های علوم انسانی را تحقق بخشد و شبکه هایی از افراد در ایران را برای گسترش دریچه های معرفت نبوی در ساختاری سازمانی به هم مرتبط ساخته و همکاریهای مشترک بین آنها را سامان بخشد.

سایت: www.ui.ac.ir

آدرس: اصفهان، دروازه شیراز، هزار جریب، دانشگاه اصفهان

ص:23

6 - دانشگاه امام صادق علیه السلام

دانشگاه امام صادق علیه السلام در سال 1361 هجری شمسی (1983 میلادی و 1402 هجری قمری) در تهران تاسیس شد. هدف اصلی این دانشگاه تلفیق بین علوم اسلامی و علوم انسانی متداول بوده است. مؤسسان این دانشگاه پیش از پیروزی انقلاب اسلامی با درک شکاف موجود بین حوزه و دانشگاه در صدد تاسیس دانشگاهی برآمدند که تلفیقی از دروس حوزه و دانشگاه را در خود داشته باشد. موضوع جدایی حوزه و دانشگاه از توجهات اصلی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (قدس سره الشریف) بوده است و ایشان در مقاطع مختلف و در سخنرانی ها و وصیت نامه خود بارها بر وجود برنامه ای استعماری جهت ایجاد گسست بین این دو نهاد تاکید کرده و لزوم پیوند آن دو را گوشزد نموده اند.

مؤسسان دانشگاه، ریاست آن را به آیت الله محمد رضا مهدوی کنی از یاران نزدیک امام خمینی رحمه الله و از مبارزان انقلابی که مصائب زیادی را در دوران شاه تحمل کرده و بارها مورد شکنجه و تبعید قرار گرفته بود، سپردند و بدین ترتیب، در گام نخست، نظام علمی دانشگاهی با تلفیقی از دروس معارف اسلامی و علوم متداول انسانی به همراه اجرای اصول تربیتی و اخلاقی حوزه های علمیه اجرایی گردید.

در این نظام دانشجویان همزمان با تحصیل علوم اسلامی، علوم متداول انسانی را نیز می آموزند. یکی از شاخص های دانشگاه امام صادق علیه السلام عدم اختلاط جنسیتی است. بسیاری از خانواده های مذهبی در ایران آرزو دارند فرزندشان در دانشگاهی تحصیل کند که محیط آن مذهبی باشد. تلاش مسؤولان دانشگاه نیز بر آن است که این دانشگاه صرفا یک محیط علمی نباشد بلکه جنبه های تربیتی نیز در آن لحاظ شود. بر این اساس، دانشگاه به دو بخش برادران و خواهران تفکیک شده است.

مقاطع تحصیلی در هر یک از بخش های مزبور شامل موارد زیر است:

مقطع کارشناسی ارشد پیوسته برادران:

1 - الهیات، معارف اسلامی و ارشاد

2 - معارف اسلامی و علوم سیاسی

3 - معارف اسلامی و حقوق

4 - معارف اسلامی و مدیریت

5 - معارف اسلامی و اقتصاد

6 - معارف اسلامی و فرهنگ و ارتباطات

مقطع دکتری برادران:

1 - الهیات و معارف اسلامی

2 - علوم سیاسی

3 - علوم اقتصادی

4 - حقوق

5 - فرهنگ و ارتباطات

6 - مدیریت

مقطع کارشناسی پردیس خواهران:

1 - معارف اسلامی و علوم تربیتی

2 - فلسفه و کلام اسلامی

3 - حقوق

4 - فقه و حقوق

ص:24

مقطع کارشناسی ارشد پردیس خواهران:

1 - مدیریتی آموزشی

2 - حقوق خانواده

دانشگاه امام صادق علیه السلام گام بعدی فعالیت خود را بر انجام پژوهش های اسلامی - انسانی قرار داد که این فعالیت نیز چند سال پس از تأسیس دانشگاه شروع شده و ادامه دارد.

یکی از اهداف مهم این تلفیق - که شاید بتوان آن را هدف غایی ایجاد دانشگاه امام صادق علیه السلام دانست - تربیت محققانی است که در هر دو حوزه علوم اسلامی و علوم انسانی متداول صاحب نظر باشند. دستیابی به چنین هدف والایی تلاش و زمان زیادی را می طلبد که این دانشگاه در طی سال های اخیر کوشش زیادی برای تقویت این مبحث داشته است.(1)

1- (1) . برگرفته از سایت دانشگاه امام صادق علیه السلام (www.isu.ac.ir)

7 - دانشگاه علوم اسلامی رضوی

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی به همّت و دوراندیشی نماینده ولی فقیه و تولیت فقید آستان قدس رضوی مرحوم آیت الله واعظ طبسی رحمه الله در سال 1363 پایه گذاری شد و جامه ای نو بر پیکر حوزه علمیه میرزاجعفر و خیراتخان که هر یک دیرینه ای افزون بر چهار سده دارند، آراست. اساسنامه این دانشگاه که در جوار حرم حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده است، در سال 1374 به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و اکنون این دانشگاه با تأکید بر اصالت حوزوی و مدرک رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به فعالیت خود ادامه می دهد.

مقاطع و رشته های تحصیلی

دانشگاه علوم اسلامی رضوی دارای سه مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می باشد که هم اکنون مجموعاً 26 رشته تحصیلی در هر سه مقطع است که در جدول زیر نمایش داده شده است. همچنین دانشگاه علوم اسلامی رضوی با مجوز هیئت امنا و تصویب شورای گسترش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گسترش رشته های فعال خود را در دستور کار دارد.

برنامه آموزشی این مقاطع به طور تلفیقی بوده و شامل دروس حوزوی به سبک مرسوم حوزه و دروس اختصاصی و عمومی دانشگاهی می باشد. دانشجویان پس از طی هر مقطع افزون بر تخصص در یکی از رشته های انتخابی خود، در رشته فقه و مبانی حقوق نیز به تخصص در سطح آن مقطع دست می یابند. و این امتیاز در مدرک رسمی فارغ التحصیل قید می شودکه «نامبرده کلیه واحدهای رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی را نیز گذرانده است».(1)

1- (1) . برگرفته از سایت دانشگاه علوم اسلامی رضوی (www.razaviac.aqr.ir)

سوم: آثار قرآنی میان رشته ای

اشاره

آثار قرآنی میان رشته ای خارج از کشور ذیل شخصیت های مرتبط معرفی شد، لیکن در اینجا بیشتر به تفاسیر و آثار قرآنی مفسران ایرانی می پردازیم.

الف: تفاسیر

تفاسیر قرآن معمولا به دو صورت ترتیبی و موضوعی ارائه شده است که معمولا در آنها به مباحث میان رشته ای قرآن و علوم پرداخته شده است. البته برخی از آنها کم رنگ تر به این مسأله پرداخته اند، از جمله:

یک: تفاسیر ترتیبی

1 - نخستین تفسیر تربیتی قرآن، حسین میرزا خانی، 1369 ش، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی قم. یک جلد از این کتاب مشاهده شد.

2 - التفسیر التربوی للقرآن کریم، انوار الباز، 1428 ق، دار النشر الجامعات، مصر، (سه جلدی)

3 - تفسیر القرآن المرتب منهج لليسر التربوی، اسعد احمد علی www.Asaadali8.com

4 - المیزان فی تفسیر القرآن (20 جلد به زبان عربی)، علامه محمد حسین طباطبایی (1281-1360 ش). این تفسیر به روش قرآن به قرآن تنظیم شده و به فارسی، ترکی و انگلیسی نیز ترجمه شده است. ایشان ذیل آیات متعددی به مباحث قرآن و علوم پرداخته از جمله ذیل آیه 200 سوره آل عمران به مباحث قرآن و علوم اجتماعی مفصل پرداخته است.

5 - تفسیر نمونه (27 جلد به زبان فارسی)، آیت ناصر مکارم شیرازی، این تفسیر با گرایش اجتماعی تنظیم شده و به زبان های مختلف از جمله عربی، انگلیسی، ترکی، اردو و... ترجمه شده است. ایشان ذیل آیات متعددی به مباحث علوم طبیعی و علوم انسانی پرداخته است.

6 - تفسیر پرتوی از قرآن (6 جلد به زبان فارسی)، آیت الله سید محمود طالقانی. این تفسیر با گرایش اجتماعی تنظیم شده است و اکثر آن در

زندان رژیم پهلوی نگاشته شده ولی یک تفسیر کامل برای کل قرآن نیست. ایشان ذیل آیات متعددی به مباحث علوم طبیعی و علوم انسانی پرداخته است.

7 - تفسیر تسنیم (که تاکنون 38 جلد آن منتشر شده است)، آیت الله عبدالله جوادی آملی. این تفسیر با روش قرآن به قرآن و با رویکرد عرفانی و کلامی سامان یافته است. این تفسیر حاصل تدریس استاد در مسجد اعظم قم می باشد که پیاده سازی و تنظیم شده است. ایشان ذیل آیات متعددی به مباحث علوم طبیعی و علوم انسانی پرداخته است.

8 - تفسیر راهنما (20 جلد به زبان فارسی)، آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی. این تفسیر در حقیقت راهنمای نگارش تفاسیر بعدی است که در نوع خود ارزشمند است.

9 - تفسیر نور (10 جلد به زبان فارسی)، حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی. این تفسیر با گرایش تربیتی و اجتماعی، نگارش یافته است.

10 - تفسیر قرآن مهر (22 جلد به زبان فارسی)، حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی. این تفسیر با گرایش

تربیتی و اجتماعی نگارش یافته است و ذیل بسیاری از آیات به مناسبت موضوع آیه به مباحث علوم طبیعی همچون کیهان شناسی و پزشکی و... پرداخته است و بسیاری از مجلدات آن به زبان عربی، اردو و... ترجمه شده است.

11 - التفسیر الاثری الجامع (تاکنون 5 جلد آن منتشر شده است)، آیت الله محمد هادی معرفت. این تفسیر با گرایش روایی و با استفاده از روایات شیعه و سنی نگارش یافته است. ادامه این تفسیر توسط حجت الاسلام والمسلمین رستم نژاد در حال آماده سازی است. آیت الله معرفت ذیل آیه 189 بقره (التفسیر الاثر الجامع، ج 5، ص 85) به مباحث قرآن و علوم به صورت مفصل پرداخته است. همان طور که ذیل آیات کیهان شناسی مباحثی را مطرح کرده است.

دو: تفاسیر موضوعی

1 - منشور جاوید

اثر آیت الله جعفر سبحانی و نخستین تفسیر موضوعی به زبان فارسی است که در سال 1401 قمری/ 1359 شمسی تألیفش شروع و تاکنون 14 جلد از آن به چاپ رسیده است. این تفسیر با گرایش عقلی و کلامی تنظیم یافته است.

جلد اول: شامل 24 اصل (همچون: یکتاپرستی، نیکی به والدین و...)

جلد دوم: توحید و ابعاد آن، خداشناسی و براهین ده گانه آن (همچون برهان فطرت، حدوث و...)

جلد سوم: جهاد، هجرت، حق و باطل، هدایت و ضلالت، تفسیر و تأویل، محکم و متشابه و عدالت صحابه از دیدگاه تاریخ

جلد چهارم: بحث گسترده در خصوص نفاق و انسان و بحث اراده و اختیار

جلد پنجم: عصمت و تنزیه انبیاء

جلد ششم: شناخت پیامبر و امام از دیدگاه قرآن، بخشی از سیره پیامبر اسلام

جلد هفتم: ادامه سیره پیامبر اسلام و نگاهی به غزوات آن حضرت

جلد هشتم: توبه، شفاعت، احباط و تکفیر، آگاهی اولیاء الهی از غیب

جلد نهم: معاد و ابعاد آن و تجسم اعمال

جلد دهم: ضرورت بعثت انبیاء و سنت الهی در این باره

جلد یازدهم: قصص انبیاء به گونه ای که در قرآن آمده است

جلد دوازدهم: ادامه بحثهای انبیاء تا حضرت مسیح علیه السلام

جلد سیزدهم: اصول جاودان اخلاقی و اجتماعی قرآن، (همچون: یکتاپرستی، نیکی به پدر و مادر، فرزندکشی در آیین جاهلی، مبارزه با فساد جنسی، احترام به جان انسان ها، یتیم داری و...)

جلد چهاردهم: شامل جهاد در اسلام، هجرت در قرآن، حق و باطل در قرآن، اخلاص در عمل و....

2 - مفاهیم القرآن (این اثر به نوعی ترجمه منشور جاوید به زبان عربی است)

اثر آیت الله استاد جعفر سبحانی که در ده جلد به چاپ رسیده و دو جلد اول به قلم آقای جعفر الهادی و بقیه به قلم خود

آقای جعفر سبحانی است و در سال 1400 قمری آغاز شده و همچنان ادامه دارد.

جلد اول: توحید، فطرت، عالم ذر و براهین اثبات واجب الوجود در قرآن

جلد دوم: حکومت اسلامی و ویژگیهای آن از نظر قرآن

جلد سوم: نبوت، خاتمیت و جهانی بودن رسالت اسلام

جلد چهارم: اجر رسالت، معجزه و شفاعت

جلد پنجم: عصمت، پاسخ به شبهات و تنزیه انبیاء

جلد ششم: شناخت صفات جمال و جلال و تفسیر اسماء الله وارد در قرآن به ترتیب حروف الفباء

جلد هفتم: بشارات انبیاء درباره بعثت خاتم الانبیاء و سره پیامبر از آغاز بعثت تا هجرت و پس از آن - که شامل غزوات و معاهدات آن حضرت است - جهاد که جنبه دفاعی دارد و واقعه غدیر خم

جلد هشتم: معاد و پاسخ به سؤالات مربوط به عالم برزخ و جسمانی بودن معاد و تجسم اعمال و اهوال و احوال قیامت

جلد نهم: مثالها و سوگندهای قرآن

جلد دهم: عدل الهی، حسن و قبح عقلی، امر بین الامرین و نفی جبر و تفویض، مصلحت و مقتضیات نظام حاکم و نقش بیعت در حکومت اسلامی، جایگاه اهل بیت علیهم السلام از نظر قرآن و نقش آنان در تفسیر، بحث کوتاهی از تفسیر و مراحل تطور و الوان و انحاء آن در طول تاریخ و مسأله نفی تحریف

3 - پیام قرآن

این اثر محصول کار گروه هفت نفری، شامل محمدرضا آشتیانی، محمدجعفر امامی، عبدالرسول حسنی، محمد اسدی، حسین طوسی، سید شمس الدین روحانی و محمد محمدی، زیر نظر آیت الله ناصر مکارم شیرازی است که مباحث مطرح شده در تفسیر نمونه را استخراج کرده و

با نظم و ترتیبی طبیعی، آن را به صورت تفسیر موضوعی در آورده اند. در سال 1408 قمری/ 1366 شمسی آغاز شده و در ده جلد و دو جلد الحاقی در اخلاق تدوین شده است. این تفسیر با گرایش اجتماعی تنظیم شده است و در موارد متعددی به مباحث قرآن و علوم طبیعی و انسانی اشاره دارد.

جلد اول: امکان شناخت و ابزار و موانع آن

جلد دوم: خداجویی و انگیزه های آن و برهان نظم در 21 نشانه در طبیعت

جلد سوم: راههای معرفت خدا و براهین پنجگانه بر اثبات واجب الوجود و ابعاد مسأله توحید

جلد چهارم: صفات جمال و جلال

جلد پنجم: معاد و دلایل امکان و براهین اثبات آن، معاد جسمانی و رد شبهات بر آن

جلد ششم: نشانه های قیامت و عرصات آن و بهشت و دوزخ و مسأله خلود

جلد هفتم: نبوت عامه، عصمت و تنزیه انبیاء و راههای شناخت پیامبران

جلد هشتم: نبوت خاصه و عوامل نفوذ و پیشرفت اسلام

جلد نهم: امامت و ولایت و بررسی دلایل آن و استناد به چهار آیه که به طور مستقیم و 23 آیه که نامستقیم بر آن دلالت دارند

جلد دهم: نظام حکومت در اسلام در پهنه تاریخ

دو جلد الحاقی:

جلد اول: مبانی اخلاق در قرآن

جلد دوم: اخلاق پسندیده و ناپسند در قرآن

4 - معارف قرآن

این مجموعه، حاصل درسهای استاد محمدتقی مصباح یزدی است که برخی به قلم خودش و برخی به قلم شاگردانش به رشته تحریر در آمده است. این تفسیر با گرایش عقلی و فلسفی تنظیم شده است. و در موارد متعددی به مباحث قرآن و علوم طبیعی و انسانی اشاره دارد.

1. خداشناسی: شامل شناخت خدا، توحید، صفات و کلیات افعال الهی

2. جهان شناسی: شامل آفرینش، پدیده های زمینی، جهان غیب و خلق و تدبیر

3. انسان شناسی: شامل آفرینش انسان، ویژگیهای روح، کرامت و مسؤولیت انسانی، زندگی و سنن الهی در حیات فردی و اجتماعی و معاد و سرنوشت نهایی بشر

4. راه شناسی: شامل انواع علم حضوری و حصولی و الهام و وحی، نبوت و ضرورت بعثت انبیاء و هدف آن، اعجاز، عصمت و امامت. معارف قرآن.

5. راهنماشناسی: شامل تاریخ انبیاء و روش پیامبر اسلام در تبلیغ

6. قرآن شناسی: شامل شناخت قرآن در ابعاد مختلف. معارف قرآن: قرآن شناسی در دو جلد به چاپ رسیده است.

7. اخلاق یا انسان سازی قرآن (رفتار پاک). این کتاب تحت عنوان معارف قرآن: اخلاق در قرآن: در 3 جلد، تحقیق و نگارش محمدحسین اسکندری. همچنین معارف قرآن: اخلاق در قرآن، نگارش علی شیروانی در 3 جلد به چاپ رسیده است.

8. برنامه های عبادی قرآن: شامل عبادات و توفیق روابط با خدا

9. احکام فردی قرآن: شامل معاملات و انواع رفتارهای حلال و حرام

10. احکام اجتماعی قرآن: شامل انتظامات و روابط داخلی و بین المللی

11. حقوق و سیاست در قرآن با نگارش شهید محمد شهرابی به چاپ رسیده است.

5 - تفسیر موضوعی قرآن کریم

اثر آیت الله عبدالله جوادی آملی. این دوره از تفسیر موضوعی قرآن کریم با گرایشی عرفانی و روش تفسیر قرآن به قرآن است. و در موارد متعددی به مباحث قرآن و علوم طبیعی و انسانی اشاره دارد.

جلد اول: شناخت قرآن و نزول سه گانه آن، اعجاز، رسالت قرآن، جاودانگی و خاتمیت قرآن، تحریف ناپذیری قرآن و فهم قرآن

جلد دوم: مبدأ و معاد، وحی و راههای جهان بینی، دلائل توحید، معیارهای اخلاق، هدف آفرینش و نبوت و عصمت

جلد سوم: وحی و رسالت، خرد و دانش، حیات و ممات از نظر

قرآن

جلد چهارم: وحی و تفکر، علم و عمل، معاش و معاد، برخی از مشاهدات قیامت

جلد پنجم: فطرت، گرایشهای صادق و کاذب از دیدگاه قرآن و راههای تزکیه نفس

جلد ششم: نبوت عامه و سیره انبیاء: آدم، ادریس، نوح، هود، صالح و ابراهیم

جلد هفتم: ادامه سیره انبیاء: لوط، اسحاق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، خضر، لقمان، الیاس، داوود، سلیمان، یونس، زکریا، مریم، یحیی و عیسی

جلد هشتم: سیره پیامبر اکرم در دو بخش: معارف توحیدی، وحی و نبوت و رسالت

جلد نهم: ادامه مباحث نبوت، معاد و نصایح و مواعظ

جلد دهم: مبادی اخلاق در قرآن، مقامات عارفان در نگاه ابن سینا، گزارشی از «رساله الطیر» فریدالدین عطار

جلد یازدهم: مراحل اخلاق در قرآن، راههای رسیدن به کمال انقطاع و پایان ناپذیری وحدت شهود

جلد دوازدهم: فطرت در قرآن، فطری بودن بینش و گرایش به خدا و دین و اخلاق و عوامل موانع شکوفایی فطرت در انسان

جلد سیزدهم: معرفت شناسی در قرآن، ارکان و مبانی شناخت، میزان منطقی شناخت عقلی، شناخت شهودی و موانع شناخت

جلد چهاردهم: صورت و سیرت انسان در قرآن: شامل بخش 1: صورت آدمی در کتاب الهی (مبادی سه گانه انسان در قرآن)، بخش 2: سیرت الهی انسان در قرآن کریم

جلد پانزدهم: حیات حقیقی انسان در قرآن: شامل بخش 1: ترسیم نهایی انسان بر اساس حکمت نظری و عملی قرآن در سه فصل حیات متألهانه انسان، مرزهای حقیقت و اعتبار در حیات انسان و آموزه های اخلاقی قرآن برای تضمین حیات حقیقی انسان و بخش 2: سیری کوتاه در برخی از نظرات انسان شناختی در دو فصل مبادی لازم در نقد انسان شناسی و صورت پردازی انسان در اندیشه برخی از ارباب مکاتب

جلد شانزدهم: هدایت در قرآن: شامل بخش اول: کلیاتی درباره هدایت، بخش 2: منشأ و مظاهر هدایت خداند، بخش 3: انواع رسالت ها و هدایت های قرآن، بخش 4: راهیابی انسان به هدایت قرآن، بخش 5: مبدأ و مظاهر ضلالت و راه گریز از آن

جلد هفدهم: جامعه در قرآن، شامل بخش 1: کلیات، بخش 2: ساختار جوامع انسانی، بخش 3: اسلام آیین زندگی، بخش 4: جامعه در قرآن، بخش 5: اسلام و جامعه،، موانع و راهکارها و بخش 6: اسلام در جهان معاصر.

جلد هجدهم: ادب توحیدی انبیاء در قرآن: شامل بخش 1: کلیات، بخش 2: بررسی تطبیقی ادب انبیاء

6 - معارف قرآنی

اثر آیت الله محمدهادی معرفت که در طی جلسات تفسیری ماه مبارک رمضان در جمع طلاب از سال 1416 قمری، مطالبی را مطرح کرده و تا آخر عمر وی، ادامه داشته است. این تفسیر با گرایش روایی همراه با بررسی های عقلانی تنظیم یافته است. و در موارد متعددی به مباحث قرآن و علوم طبیعی و انسانی اشاره دارد.

ص:31

دفتر اول: توحید در چهار بعد اساسی: توحید در ذات، توحید در صفات، توحید در افعال و توحید در عبادت

دفتر دوم: پیمان عالم ذر، تجسم اعمال، تجسم اخلاق، عالم برزخ، قالب مثالی، رجعت، تناسخ ارواح و معاد جسمانی

دفتر سوم: مبانی اخلاق در قرآن، جایگاه اخلاق و آفات و موانع

دفتر چهارم: مبانی اقتصاد سالم از دیدگاه قرآن و مسائل اقتصادی مطرح شده در قرآن

دفتر پنجم: ولایت و رهبری از دیدگاه قرآن، جایگاه بیعت، اصل مشورت، جایگاه مردم، آزادی و مسائل مربوط به نظام حکومت اسلامی

دفتر ششم: عصمت و تنزیه انبیاء، تنزیه خاتم الانبیاء، سهو النبی و جز آن

دفتر هفتم: تفسیر آیات ولایت کبرای ائمه اطهار

تذکر: برخی از مجلدات این تفسیر چاپ شده و برخی در دست انتشار است.

7 - فرهنگ قرآنی (کلید راهیابی به موضوعات و مفاهیم قرآن کریم)

فرهنگ قرآنی، اثری از آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی و محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن است که بر طبق حروف الفبا تدوین شده که 24 جلد از آن، توسط بوستان کتاب قم به چاپ رسیده است. این تفسیر بر اساس تفسیر راهنما تنظیم شده که در حقیقت راهنمای تفاسیر بعدی است و در نوع خود ارزشمند است.

8 - قرآن و تربیت (تفسیر موضوعی میان رشته ای قرآن و علوم تربیتی):

اثر حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی که در شش جلد تنظیم شده است و چاپ اول آن توسط انتشارات تلاوت سازمان تبلیغات اسلامی در سال 1394 صورت گرفت.

- جلد اول: منابع، مبانی، اهداف، اصول، عوامل و آسیب های تربیتی

- جلد دوم: ابعاد تربیت در قرآن

- جلد سوم: روش های تربیت و مراحل تربیت در قرآن

- جلد چهارم: الگوهای تربیتی در قرآن

- جلد پنجم: آداب تربیت در قرآن

- جلد ششم: ابزارهای تربیتی، اعجاز تربیتی، تفسیر تربیتی سوره حمد و حجرات و....

9 - تفاسیر موضوعی جدید

این تفاسیر به کوشش محققان مرکز پژوهش های قرآن کریم المهدی و با شیوه برون قرآنی (شهید صدر) سامان یافته است و توسط انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن آن مرکز منتشر شد.

1. قرآن و بهداشت و روان، احمد صادقیان، 1387 ش.

2. شگفتی های پزشکی در قرآن کریم، حسن رضا رضایی، 1387 ش.

3. قرآن و ریاضیات، سید مرتضی علوی، 1387 ش.

4. اعجازها و شگفتی های علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، 1387 ش.

ب: کتاب های پیرامون قرآن

این قسمت شامل کتب علوم قرآن، روش شناسی، قرائت پژوهی و... می شود که به برخی از مهم ترین آنها اشاره می کنیم:

یک: علوم قرآن سنتی

1 - التمهید فی علوم القرآن، (1-10) آیت الله معرفت، انتشارات اسلامی. در جلد پنجم و ششم این مجموعه به اعجاز علمی قرآن در حوزه علوم طبیعی و قانون گذاری می پردازد.

2 - التفسیر والمفسرون فی ثوبه القشیب (دو جلد)، آیت الله معرفت رحمه الله، الجامعه الرضویه العلوم الاسلامیه. ایشان در موارد متعددی به تفسیر اجتماعی قرآن، تفسیر علمی قرآن و... می پردازد.

3 - علوم قرآن (2)، اعجاز قرآن در حوزه علوم طبیعی و علوم انسانی، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

4 - پژوهشی در اعجاز علمی قرآن (2 جلد)، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن.

دو: علوم قرآن جدید

1 - منطق تفسیر (4) مباحث زبان قرآن و هرمنوتیک، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

2 - زبان قرآن و متدلوژی فهم آن، محمد باقر سعیدی روشن، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

3 - زبان دین و قرآن، دکتر ابوالفضل ساجدی، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله.

سه: روش شناسی

1 - مبانی تفسیر فریقین، دکتر فتح الله نجارزادگان، انتشارات سمت.

2 - قواعد التفسیر لدی الفریقین، محمد فاکر میبدی، دارالتقریب.

3 - مکاتب تفسیری، علی اکبر بابایی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

4 - منطق تفسیر (1)، مبانی و قواعد تفسیر، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

5 - منطق تفسیر (2)، روش ها و گرایش های تفسیر قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

6 - منطق تفسیر (3)، روش تحقیق در تفسیر و علوم قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

7 - منطق تفسیر (5)، قرآن و علوم طبیعی و علوم انسانی، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات المصطفی.

8 - روش ها و گرایش های تفسیر، حسین علوی مهر، انتشارات اسوه.

9 - مبانی و روش های تفسیر قرآن، عباسعلی عمید زنجانی، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

10 - روش شناسی تفسیر قرآن، رجبی، بابائی و دیگران، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

تذکر: در کتاب های روش شناسی فوق، در موارد متعددی به روش تفسیر علمی و قواعد و مبانی آن توجه شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

ج: مجلات قرآنی

مجله ارائه کننده جدیدترین پیشرفت های علمی در حوزه هر دانش است که به صورت مقالات ارائه می شود و نشان دهنده رشد علمی

هر کشور به شمار می رود. در عصر حاضر مجلات قرآنی در ایران جایگاه ویژه ای پیدا کرده است. و بعد از انقلاب اسلامی مجلات معتبر (علمی پژوهشی - علمی ترویجی و...) و نیز مجلات علمی تخصصی ایجاد شده است که برخی از آنها به مباحث میان رشته ای قرآن و علوم پرداخته اند.

تذکر

مجلات علمی پژوهشی و علمی ترویجی ایران در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام در شهر شیراز ایران ذخیره سازی و در سایت (www.isc.gov.ir) آن ارائه می شود و تحت عنوان ISC خوانده می شود که برای همه محققان قابل دسترسی است.

1 - اسلمه المعرفه www.eiiit.org

این مجله زیر نظر «المعهد العالمی للفکر الاسلامی» در زمینه اسلامی سازی علوم انسانی بر اساس قرآن فعالیت می کند و تاکنون 64 شماره آن منتشر شده است. مدیر مسئول و سردبیر آن طه جابر العلوانی می باشد.

2. دوفصلنامه قرآن و علم

این نشریه از تاریخ 01/10/1390 دارای رتبه علمی - ترویجی می باشد.

قطع: کتابی

دوره انتشار: دوفصلنامه

تاریخ درج در پایگاه:

03/10/1388

وابسته به:

مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی

شماره ISSN :

تلفن: 0251-7734094

فکس: 0251-7734094

ایمیل: science@quran-journal.com

آدرس: قم، خیابان سمیه، خیابان شهید رجایی، کوچه 4، پلاک 77؛ صندوق پستی 37185-416

مدیر مسئول: دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

صاحب امتیاز: دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

سردبیر: دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

مدیر داخلی: حسن رضا رضایی

ص:34

دبیر اجرایی: نصرالله سلیمانی - یدالله رضانژاد

ویراستار فارسی: عبدالله غلامی

چاپ و صحافی: کوثر

انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن

برخی از محورها و عناوین مقالات مجله عبارت است از:

- رویکرد علمی به قرآن، ضرورت ها و چالش ها؛ دکتر علی نصیری

- رابطه گزاره های قرآنی و گزاره های علمی؛ دکتر حمید فغفور مغربی

- علم و قرآن؛ نویسنده: پروفسور احمد دلاّل / بررسی و نقد: دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

- دانش نشانه شناسی و تفسیر قرآن؛ دکتر علیرضا قائمی نیا

- دانش زبان شناسی و کاربردهای آن در مطالعات قرآنی؛ دکتر علی معموری

- رابطه قرآن و دانش فقه؛ دکتر محمد فاکرمیبدی

- رابطه قرآن و علم و راهکار حل تعارض ظاهری آنها؛ دکتر محمد علی رضائی اصفهانی

- اهداف آیات علمی قرآن؛ دکتر حمید فغفور مغربی

- اهداف و روش شناسی آیات پزشکی؛ حسن رضا رضائی

- بهداشت روان در قرآن؛ دکتر احمد صادقیان

- قرآن و نجوم؛ سید عیسی مسترحمه

- هفت آسمان و زمین؛ دکتر علیرضا رضایی

- قرآن و نظام توزیع ثروت؛ دکتر مهدی رستم نژاد

- اقتراح: مفهوم شناسی و روش شناسی تفسیر تربیتی قرآن؛ علی رضا اعرافی، علی همت بناری و محمد علی رضایی اصفهانی

- قلمرو تفسیر تربیتی؛ غلامحسین ناطقی

- روش شناسی تفسیر تربیتی قرآن؛ محمد احسانی / علی همت بناری

- آسیب شناسی تفسیر و تفاسیر تربیتی قرآن؛ احمد ذبیح افشاگر

- نقش ترتیب نزول در تفسیر تربیتی قرآن؛ عبدالکریم بهجت پور

- تفسیر تربیتی سوره ی حمد؛ دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

- تمهید لمبانی التفسیر التربوی؛ هاشم ابوخمسین / دکتر سید رضا مؤدب

قواعد التفسیر التربوی للقرآن الکریم؛ احمد ازرقی / دکتر محمد فاکر میبدی

- خصائص المنهج التربوی فی القرآن وطرقه؛ الدکتور السید نذیر یحیی الحسنی

- روش شناسی تفسیر حقوقی قرآن؛ دکتر میرخلیلی / حمید رضا نوری

- روش شناسی مطالعات اقتصاد اسلامی با تأکید بر مطالعات قرآنی؛ دکتر مهدی رستم نژاد / سید مفید حسینی کوهساری

- بررسی تناقض آیات طبّی با علوم پزشکی؛ دکتر حسین علایی / حسن رضا رضایی

- رابطه قرآن و آزادی و چالش های آن؛ دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

- پیش فرض ها و مبانی مطالعات مدیریتی قرآن؛ دکتر سید رضا مؤدب / امیر علی لطفی

- نقش باورهای دینی در مدیریت؛ محسن ملاکاظمی

- اقتراح (مبانی و روش شناسی تفسیر مدیریتی)؛ دکتر سید صمصام الدین قوامی، امیر لطفی و دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

- موضوعات و بایسته های پژوهش در حوزه میان رشته ای قرآن و علوم؛ گروه قرآن و علم مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی

ص:35

- روش شناسی تفسیر اجتماعی قرآن؛ محمد رضا آقایی

- گرایش تفسیر سیاسی قرآن؛ معصومه دولت آبادی

- گرایش تفسیر مدیریتی قرآن؛ محسن علیجانی

- غذادرمانی از دیدگاه قرآن و علم؛ دکتر حسینعلی علایی / محمد طاهر پاکدامن

- نظام بهداشت و سلامت در اسلام؛ غلامرضا اسم حسینی

- بهداشت روانی اعتقادی در اجتماع؛ مصطفی احمدی فر

- مبانی و قلمرو آزادی در قرآن؛ دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

- منبع شناسی قرآن و علم؛ حسن رضا رضایی

- قرآن و رویکردهای جدید نظریه تکامل؛ دکتر ابراهیم کلانتری / روح الله رضایی

- نظریه پردازی های علمی در دنیای حیوانات بر اساس آموزه های قرآنی؛ دکتر علی نصیری / محمد رضا نقدی

- وجود موجودات زنده در آسمان ها؛ دکتر محمد علی رضایی اصفهانی / مریم عرب

- درآمدی بر مطالعه قرآن به روش سیستمی و با رویکرد شبکه ای؛ امیرعلی لطفی

- قرآن و منطق فازی؛ آرش ضیایی

- سازگاری یا ناسازگاری قرآن و علم جدید؛ دکتر سید رضا مؤدب / مجید دانشگر / حمید رضا خادمی

- بررسی گرایش اجتماعی در تفسیر قرآن؛ محمد حسین مدبر

- چیستی و چالش های اعجاز علمی قرآن؛ حجت الاسلام دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

- اعجاز مدیریتی قرآن؛ حجت الاسلام امیر علی لطفی

- اعجاز تاریخی قرآن؛ حجت الاسلام دکترسیدرضا مؤدب / قاسم شهری

- اعجاز نجومی قرآن؛ حجت الاسلام دکتر سید عیسی مسترحمه

- اعجاز رنگ ها در قرآن؛ حجت الاسلام دکتر مهدی رستم نژاد / مهدی نوید

- بررسی اعجاز زیست شناختی قرآن؛ دکتر عبدالزهرا جلالی

- بررسی کتاب «الاعجاز العلمی فی القرآن، لبیب بیضون»؛ حجت الاسلام دکتر محمد حسن زمانی / حجت الاسلام محمد احسانی

- منبع شناسی اعجاز علمی قرآن؛ حجت الاسلام حسن رضا رضایی

- اعجاز تشریعی قرآن؛ عبد الکریم بهجت پور / حامد معرفت

- اعجاز اقتصادی قرآن کریم؛ دکتر سید مفید حسینی کوهساری

- «اعجازها و شگفتی هایی از قرآن» در «زیست جانوری»؛ دکتر علی نصیری / محمد رضا نقدی

- اعجاز اجتماعی قرآن؛ محمد رضا آقایی

- بررسی اعجاز عددی قرآن کریم از نظر عبدالرزاق نوفل؛ محمد مهدی کریمی نیا

- اعجاز روانشناختی قرآن در گستره اجتماع؛ دکتر سید مفید حسینی کوهساری / مصطفی احمدی فر

- شگفتی ها و اعجازهای پزشکی در قرآن؛ دکتر حسینعلی علایی / حسن رضا رضایی

3. فصلنامه پژوهش های میان رشته ای قرآن کریم

ص:36

@@@@@

موضوع: فعالیت های قرآنی دانشجویان کشور

قطع: کتابی

دوره انتشار: فصلنامه

وابسته به: جهاد دانشگاهی

تلفن: 021-66970775

فکس: 021-66485657

ایمیل:کasl nameh@isqa.ir

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان قدس، خیابان بزرگمهر، پلاک 95 سازمان فعالیتهای قرآنی دانشجویان کشور

صاحب امتیاز: جهاد دانشگاهی

مدیر مسئول: عیسی علیزاده

سردبیر: دکتر علی منتظری

مدیر داخلی: سید ابراهیم هاشم ورزی

مشاور و کارشناس قرآنی: حجت الاسلام و المسلمین سید مهدی تقوی

کارشناس اجرایی: عذرا طباطبایی

هیأت تحریریه:

دکتر علی بیات دکتر نجفقلی حیبی دکتر عبدالحسین خسروپناه دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی دکتر مجتبی زروانی دکتر محمدرضا شاهرودی دکتر حسینعلی قبادی دکتر ناصر گذشته دکتر سیدرضا مؤدب دکتر علی منتظری دکتر فرزانه مفتون دکتر محمدعلی مهدوی دکتر مجید معارف

دکتر علی نصیری دکتر فتح الله نجارزادگان ویراستار فارسی: مسعود فهامی ویراستار انگلیسی: سید حسین روتین

تذکر: البته برخی مجلات قرآنی دیگر نیز گاهی مقالاتی در زمینه مباحث قرآن و علوم طبیعی و انسانی منتشر می کند ولیکن رویکرد اصلی آنها مطالعات میان رشته ای نیست.

د: دائره المعارف ها

1 - موسوعه اهل البیت الکونیه

این دائره المعارف در 11 جلد منتشر شده است نویسنده شیخ فاضل الصفار متولد کربلاء 1962 م است که با کمک عده ای از محققان (طارق عبادی - خالد منصوری - عقیل جمیل - سید علی مبرقع) این کار بزرگ را ساماندهی کرده اند. این دائره المعارف بر اساس روایات بحارالانوار (جلد 54-63 اسماء والعالم) شکل گرفته است و مباحث کیهان شناسی، پزشکی، روان شناسی، زیست شناسی، گیاه شناسی، غذاشناسی و طبیعت شناسی را شامل می شود. که بر اساس قرآن، روایات اهل بیت (علیه السلام) و علوم جدید مورد بحث قرار گرفته است.

ص:37

2 - دائره المعارف قرآن (مک اولیف) Encyclopaedia of the Quran ((JANE DAMMEN MCAULIFFE

جلد اول تا ششم این دائره المعارف منتشر شده است و در مقدمه جلد اول خانم جین دمن مک اولیف(1) سرویراستار دائره المعارف توضیحات خوبی در مورد آن داده است.

سرویراستار این دائره المعارف خانم جین دمن مک اولیف، استاد دانشگاه جرج تاون (آمریکا) است و چهار نفر از قرآن پژوهان مشهور غرب او را همراهی می کنند؛ یعنی کلودژیلیو از فرانسه، ویلیام گراهام از آمریکا، وداد قاضی از شیکاگو، آندرو رپین از کانادا، و هیئت مشاوران ارشد آن عبارت اند از: نصر حامد ابوزید، محمد ارکون، گرهارد بورینگ (آمریکا)، جرالد هاوتینگ (انگلستان)، فِرد لیمهاوس (هلند)، آنگلیکا نویورت (آلمان) و نویسندگان آن، مسلمان و غیرمسلمان از کشورهای مختلف هستند. این اثر قرآنی توسط انتشارات بریل حمایت می شود.

در این دائره المعارف مقالات متعددی در مورد مباحث قرآن و علم وجود دارد از جمله:

.Agreculture and vegetation. » 2001, vol. 1, pp. 40-50« (کشاورزی و نباتات)

(هوا و باد) .Air and wind.« 2001, vol. 1, pp. 51-55

(حیوانات) .Animal life. « 2001, vol. 1, pp. 93-102

(هوا و باد) .Air and wind. «2001, vol. 1, pp. 51-55

(آناتومی انسان) Anatomy. «2001, vol. 1, pp. 79-84. t

Biology as the creation and stages of life. « 2001, vol. 1, pp. 229-232. (بیولوژی در خلقت و مراحل حیات)

(شتر) .Camel. » 2001, vol. 1, pp. 286-287«

(رنگ ها) .Colors. »2001, vol. 1, pp. 361-365«

Community and society in the Qur'a|n. »2001, vol. 1, pp.» 367-386. (جامعه و اجتماع)

.Computers and the Qur'a|n. »2001, vol. 1, pp. 391-395» (کامپیوتر و قرآن)

(Cosmology.» 2001, vol. 1, pp. 440-458. (2)» (کیهان شناسی)

3 - قرآن یک دائره المعارف، (اولیور لیمن) The Quran: an Encyclopedia (Oliver Leaman)

کتاب «قرآن: یک دایره المعارف» دومین دایره المعارف نگاشته شده توسط مستشرقان پیرامون قرآن کریم است که با سرویراستاری پروفسور الیور لیمن (Oliver Leaman) در سال 2005 م در آمریکا نوشته شد و در یک جلد به چاپ رسید. گرچه اطلاق دایره المعارف بر چنین کتابی با تسامح همراه است؛ به خصوص آن گاه که در مورد قرآن کریم باشد.

نام: (قرآن: یک دایره المعارف) The Quran: an Encyclopedia

سرویراستار: (الیور لیمن) Oliver Leaman

ناشر: (راتلج) Routledge

شابک: (ISBN10: 0-415-32639-7 (Print Edition

ISBN13: 9-78-0-415-32639-1

چاپ: اوّل 2005 م هم زمان در آمریکا وکانادا

1- (1) . MCAULIFFE, Jane Dammen (ed..)
2- (2) ر. ک: مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش 1 (مقاله مقایسه سه دائره المعارف بزرگ قرآن) و 6، ص 181 به بعد (مقاله بایسته های پژوهش در حوزه قرآن و مستشرقان).

تعداد صفحه: 771 صفحه و 29 صفحه مقدمات.

در این کتاب مقالات متعددی در مباحث میان رشته ای قرآن و علم نگاشته شده است از جمله:

1. هنر وقرآن ART AND THE QURAN

.Oliver Leaman.p71-81

2. آفرینش (خلقت) CREATION

Yasien Mohamed.p 156-159

3. فضای مجازی و قرآن (قرآن در اینترنت) CYBERSPACE AND THE QURAN

Andrew Rippin.p 159-163

4. جهان طبیعی وقرآن NATURAL WORLD AND THE QURAN

.Oliver Leaman.p 451-457

5. علم وقرآن SCIENCE AND THE QURAN

.M. Shamsher Ali.p 571-576

4 - موسوعه الاعجاز العلمی، فی القرآن الکریم والسنه المطهره

یوسف الحاج احمد، مکتبه ابن حجر، دمشق، 1424 ق

شامل مباحث: الاعجاز الغیبی، الاعجاز التشریعی، اعجاز علمی فی الانسان، فی الارض، فی البحار، فی الحیوان، فی الطب.

5 - الموسوعه الذهبیه فی اعجاز القرآن الکریم والسنه النبویه

دکتر احمد مصطفی متولی، دار ابن الجوزی، قاهره، 1426 ق.

شامل مباحث: الاعجاز الکونی، فی خلق الانسان، فی خلق الحیوان، فی عالم الحشرات، فی عالم النبات، الطب الوقائی، اللغوی، العددی، فی السنه.

6 - موسوعه الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم (القرآن و الکون من الانفجار العظیم الی الانسحاق العظیم)

اسامه علی الخضر، المکتبه العصریه، بیروت، 1430 ق.

شامل: قرآن و علم فیزیک، علم فلک، آفرینش.

7 - الموسوعه العلمیه فی اعجاز القرآن الکریم والسنه والنبویه

شیخ مجدی فتحی السید الدکتور هانی بن مرعی القلینی، المکتبه التوفیقیه، مصر، 2008 م.

ه -: پایگاه های میان رشته ای قرآن و علوم

اکثر پایگاه های اینترنتی که در مورد مباحث قرآن و علم شکل گرفته است با نام «اعجاز علمی» نامیده شده است چرا که از طرفی اعجاز علمی قرآن از مهم ترین محصولات تفسیر علمی و مورد توجه نسل جوان است و از طرف دیگر برخی پژوهشگران عرب هر گونه تفسیر علمی قرآن را اعجاز علمی می دانند. برخی از مهم ترین پایگاه های قرآن و علم عبارتند از:

1 - موسوعه الاعجاز العلمی فی القرآن والسنه www.55a.net

این سایت در قالب 9 زبان زنده دنیا فعال است. که طبعاً بخش عربی آن معتبرتر از بخش فارسی که عمدتاً ترجمه مقالات عربی است - می باشد. مدیر این سایت فراس نور الحق می باشد. دارای امکان جستجو و ابعاد مختلفی از اعجاز علمی مانند اعجاز طبی، کیهان شناسی، تاریخی، تشریعی، عددی، لغوی، زیست شناسی و...

به طور مستقل بحث نموده که پس از ورود به بخش فارسی از صفحه نخست، امکان انتخاب عناوین اصلی می باشد. از ویژگی های این سایت وجود مقالات فراوان در موضوعات مختلف است.

2 - موقع عبدالدائم الکحیل للاعجاز العلمی فی القرآن والسنه www.kaheel7.com

این سایت یکی از سایت های فعال و پرمقاله در رابطه با اعجاز علمی است. و به 3 زبان عربی، انگلیسی و فرانسه فعال است که از صفحه نخست آن امکان ورود به بیش از 10 مجموعه اعجاز علمی «مانند: اعجاز عددی، تشریعی، اعجاز در دریا، اعجاز در زمین و...» می باشد. در ضمن بخش ویژه ای نیز تحت عنوان «الاعجاز للاطفال» دارد که در آن با مقالات متعددی متناسب با نوجوانان مواجه می شویم. و در بخش «الحوار العلمی» نیز مباحث و مذاکرات متعددی با مرکزیت اعجاز علمی قرآن می باشد، که تاکنون بیش از 700 مقاله نسبتاً مصل در ارتباط با نمونه های اعجاز علمی را در بر دارد. در قسمتی از این سایت امکان دانلود کتاب هایی مرتبط با اعجاز علمی قرآن فراهم شده است. و دربخشی از آن فیلم های ویدیویی مرتبط با اعجاز قرار دارد. در صفحات پیوستی، صفحاتی مأخوذ از سایت که به معرفی خود پرداخته است، به عنوان نمونه قرار دارد.

3 - الهیئه العالمیه للاعجاز العلمی فی القرآن والسنه www.nooran.org

این سایت، از عناصر رابطه العالم الاسلامی می باشد و رسالت خود را پژوهش اعجاز علمی در قرآن و سنت نبوی و بازگو کردن آن برای همه مردم اعلام نموده است. که به 9 زبان «مانند: عربی، فارسی، انگلیسی، ترکی و...» فعال است و بازتاب کننده مباحث مطرح در رابطه العالم الاسلامی است که محل استقرار اصلی آن عربستان سعودی می باشد و دارای شعبه های متعدد در سایر کشورهاست. در این سایت به حیطه اعجاز علمی در علوم انسانی نیز پرداخته شده و امکان دسترسی به مجله اعجاز علمی - از نشریات رابطه العالم الاسلامی - نیز فراهم شده است.

4 - مکنون الاعجاز العلمی فی القرآن www.maknoon.com

سایت به زبان عربی و دارای مقالات متعددی در رابطه با اعجاز علمی قرآن و البته بیش تر در حیطه علوم تجربی - به ویژه طب و نجوم - می

باشد. و در بخشی از آن برخی از محاضرات دکتر زغلول نجار در ارتباط با اعجاز علمی قرار دارد.

5 - شبکه الاعجاز فی القرآن و السنه www.miracweb.net

این سایت به زبان عربی و دارای مقالات متعدد و متنوعی در رابطه با اعجاز در ابعاد مختلف «مانند اعجاز در طب، آسمان، مخلوقات» و «اعجاز تشریعی» می باشد و اخبار اعجاز علمی را نیز پوشش می دهد و در برخی مقالات به شبهات علوم تجربی و یا حسی مباحث قرآن پرداخته شده است.

6 - الاعجاز العلمی فی القرآن والسنه www.zelnaggar.com

این سایت عربی، اختصاص به دکتر زغلول نجار دارد. او رئیس

گروه اعجاز علمی قرآن کریم در مجلس اعلای مصر می باشد و در این سایت مقالات به مواردی مانند «اعجاز تشریعی، اعجاز تاریخی، اعجاز در زمین، اعجاز در جسم انسان و...» اشاره نمود و در قسمتی از آن به برخی سؤالات در زمینه اعجاز علمی پاسخ داده شده است. زغلول نجار بین اعجاز و تفسیر علمی قرآن فرق می گذارد.

7 - افکار علمیه www.afkaaar.com

در این سایت عربی زبان در کنار برخی مطالب علمی با اولویت مباحث طبی، به مباحث پیرامون اعجاز علمی در قرآن نیز پرداخته شده است.

مقالاتی مانند: اعجاز علمی ذکر نام خدا در هنگام ذبح، اعجاز در خلقت اولیه انسان، اعجازعلمی مکه مکرمه، در این سایت می باشد.

8 - اسلام، قرآن، اعجاز www.aksharemazhabi.blogfa.com

این سایت به زبان فارسی و حاوی مقالات بسیاری در رابطه با اعجاز علمی قرآن - و عمدتاً در مباحث علوم تجربی - می باشد. اعجازعلمی در آیه و «وتقلبهم ذات الیمین و ذات الشمال» در مسأله زخم بستر و یا اعجاز قرآن در مورد عصب های پوستی - نساء 56 - و قرآن و زوجیت در شعراء 7 و اعجاز قرآن در مراحل خلقت جنین و... از جمله مقالات موجود در این سایت است.

پایگاه های مرتبط با قرآن و علم

اول: سایت هایی که مستقیماً به تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن می پردازد.

1. www.55a.net موسوعه الاعجاز العلمی فی القران و السنه

2. www.kaheel7.com عبد الدائم الکحیل

3. www.nooran.org نوران رابطه العالم الاسلامیه /

4. www.maknoon.com مکنون الاعجاز العلمی فی القرآن

5. www.Miracweb.net شبکه الاعجاز فی القرآن والسنه

6. www.Zelnaggar.com الاعجاز العلمی فی القران والسنه

7. www.afkaar.com افکار علیمه

8. www.aksharemazhabi.blogfa.com اسلام، قرآن، اعجاز

9. www.askguran.ir کانون گفتمان قرآن

10. www.miracleofguran.net پژوهشکده اعجاز قرآن

دوم: برخی از سایت ها که به صورت فرعی به تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن می پردازد.

11. www.aftab.ir/

12. www.al3beer.com/

13. www.alalamonline.ne-

14. www.alejaz.net

15. www.al-hodaonline.com/

16. www.aljazeera.net

17. /www.al-tef.com

18. /www.alwarag.net

19. ./www.andisheqom.com

20. /www.arrouiah.com

21. www.asemaneazim.com

22. /www.cqcs.ir

23. ..www.daneshnameh.roshd.ir

24. /www.ebnmaryam.com

25. www.edunews.ir

26. /www.elnaggarzr.com

27. /www.emad.ir

28. /www.geocities.com

29. /www.goonagoon.org

30. ...www.hawaaworld.com

31. /.../ /www.hawzah.net

32. .../www.hespress.com

33. www.iqra-ta.tk

34. /www.iranclubs.org

35. /www.iranculture.org

36. /www.islam-pdf.blogfa.com
37. www.islampedia.com
38. www.jasas.net/vb
39. /www.lakii.com
40. www.loot.ir
41. www.m12s.com/v
42. www.old.qom.ac.ir
43. www.m12c.com/v
44. www.old.qom.ac.ir
45. www.p-khorshid.ir
46. www.porsemanequran.com

47. /www.quran.sbu.ac.ir

48. www.rahpouyan.com

49. www.rasoolnoor.com

50. .../www.roshd.org

51. www.sasad.fatehnet.net..www

52. www.sceince4islam.com

53. www.sez.ae/vb

54. www.sunni-news.com/?p 127

55. www.tasabeeh.com

56. /www.tebyan.net

57. www.yaahi.com

58. -/www.yeganehmonji.blogfa.com

درباره مرکز

بسمه تعالی
هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
آیا کسانی که میدانند و کسانی که نمیدانند یکسانند ؟
سوره زمر/ 9

مقدمه:
موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال 1385 هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:
موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:
1.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
2.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
3.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
4.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
5.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
6.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:
1.عمل بر مبنای مجوز های قانونی
2.ارتباط با مراکز هم سو
3.پرهیز از موازی کاری
4.صرفا ارائه محتوای علمی
5.ذکر منابع نشر
بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :
1.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
2.برگزاری مسابقات کتابخوانی
3.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...
4.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
5.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
6.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...
7.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
8.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...
9.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
10.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
11. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در 8 فرمت جهانی:
JAVA.1
ANDROID.2
EPUB.3
CHM.4
PDF.5
HTML.6
CHM.7
GHB.8
و 4 عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :
ANDROID.1
IOS.2

WINDOWS PHONE.3
WINDOWS.4
به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .
درپایان :
از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک 129/34- طبقه اول
وب سایت: www.ghbook.ir
ایمیل: Info@ghbook.ir
تلفن دفتر مرکزی: 03134490125
دفتر تهران: 88318722 ـ 021
بازرگانی و فروش: 09132000109
امور کاربران: 09132000109